

महाराष्ट्र विधानपरिषद

चौथे (हिवाळी) अधिवेशन, २०२०

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५०

औरंगाबाद येथील चिखलठाणा औद्योगिक परिसरातील माहिती
तंत्रज्ञान इमारतीचे भाडे कमी करणेबाबत

- (१) १४३ (१८-०३-२०२०). श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरनाथ राजूरकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४६९८५ ला दिनांक २१ जून, २०१९ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) औरंगाबाद येथील चिखलठाणा औद्योगिक परिसरात माहिती व तंत्रज्ञान उद्यान इमारतीमध्ये लहान लहान आयटी उद्योजकांना महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडून जाचक अटी घालून दिल्या असून सेवा शुल्क दरात रु. ५.५० पैसे प्रति चौ.फुट असून एमआयडीसीचे गाळे भाडे दर रु.४६ प्रति चौ.फुट तर गाळा खरेदी रु. २३८६ प्रति चौ.फुट दर असल्याने उद्योजक अडचणीत आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, नाशिक एमआयडीसीने येथील माहिती तंत्रज्ञान इमारती मधील भाडे रु.१३ प्रति चौ.फुट असे केले असून नाशिक येथील इमारत भाडे दराप्रमाणे औरंगाबाद येथील इमारत भाडे आकारणेसाठी मागणी होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अंबड (नाशिक) एमआयडीसीप्रमाणे औरंगाबाद येथील इमारत भाडे पूर्वलक्षी प्रभावाने आकारण्याबाबत काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई (०४-०९-२०२०) : (१) होय, अंशतः खरे आहे.

(२) होय, खरे आहे.

(३) औरंगाबाद येथील चिखलठाणा औद्योगिक वसाहतीमधील माहिती तंत्रज्ञान इमारतीचे गाळ्याचे दर कमी करणेबाबत महामंडळाचे परिपत्रक दिनांक २५/६/२०२० नुसार आय टी गाळा विक्रीचा दर रु.२,३८६/- ऐवजी रु.२,०१०/- प्रती चौरस फुट मासिक भाड्याचा दर रु.४६/- ऐवजी रु.२७/- प्रती चौरस फुट तसेच गाळ्याचे सेवा शुल्काचा दर रु.५.५० प्रति चौरस फुट प्रती महिना याप्रमाणे कमी करण्यात आले आहेत. सदरचे दर हे परिपत्रकाच्या निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून लागू करण्यात आले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील प्राथमिक शाळांमधील विद्यार्थ्यांसाठी

राबविण्यात येणाऱ्या बालभवन योजनेबाबत

(२) ५३० (१८-०३-२०२०). अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार, डॉ.परिणय फुके, श्री.सदाशिव खोत, श्री.विनायकराव मेटे, श्री.निलय नाईक : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ७० प्राथमिक शाळांमधील ३ हजार २४८ विद्यार्थ्यांसाठी बालभवन योजना राबविण्यात येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील कोणत्या जिल्हा परिषद शाळांमध्ये बालभवन योजना राबविण्याचे ठरले आहे,

(३) असल्यास, उक्त योजनेचे स्वरूप काय आहे व जिल्हा परिषद शाळांच्या निवडीचे निकष काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड (०२-०९-२०२०) : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) व (३) शासनाने सन १९७४-७५ पासून जिल्हा बालभवन योजना सुरु केली आहे. सदर योजना जिल्हा परिषद शाळांमध्ये राबविण्यात येत नसून, स्थानिक खाजगी संस्थेकडून राबविण्यात येते.

गडचिरोली जिल्हा परिषदेचे अनुदान कमी झाल्याबाबत

(३) १०३० (१८-०३-२०२०). श्री.सुजितसिंह ठाकूर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सर्व शिक्षा अभियानामार्फत अनुदान मंजूर केले जात असून या निकषांमध्ये बदल केल्याने गडचिरोली जिल्ह्यातील २५८ शाळांना जिल्हा परिषदेचे अनुदान कमी झाल्याचे माहे डिसेंबर, २०१९ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गडचिरोली जिल्ह्यातील बहुतांश भाग हा ग्रामीण व दुर्गम भागात असल्याने या भागात लोकसंख्या कमी असल्यामुळे पटसंख्या सुध्दा कमी आहे, तसेच मागील वर्षाच्या नियमाप्रमाणे यावर्षीही शासन अनुदान देणार आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड (१६-०९-२०२०) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) व (३) केंद्र शासनाकडून मंजूर तरतुदीनुसार संपूर्ण अनुदान प्राप्त झाले नाही. त्यामुळे उपलब्ध अनुदानाच्या मर्यादेत सर्व जिल्हा परिषद शाळांना निधी वितरीत करण्यात आला.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**देवळा (जि.नाशिक) येथील शासकीय
जमिनीवरील अतिक्रमणाबाबत**

(४) १९८६ (१८-०३-२०२०). श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) देवळा (ता.देवळा, जि.नाशिक) येथील नगरसेवकाने शासकीय जमिनीवर दिड गुंठा अतिक्रमण केल्याप्रकरणी नगरसेवकाचे पद रद्द करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणात नगरसेवकाने महसूल अधिनियम, १९६५ कलम १५५ नुसार तहसिलदार, देवळा यांच्याकडे विहित नमुन्यात अपिल दाखल करून नगरसेवकाच्या मालकीची जमीन २२.३ गुंठे ऐवजी २३.३ गुंठे आहे असे अपील तहसिलदार, देवळा यांच्याकडे दाखल केले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, नगरसेवकांच्या मूळ मालकीची जमीन २२.३ गुंठे असतांना तहसिलदार, देवळा यांनी जमिनीचे मुळ कागदपत्र व खरेदीपत्राची तपासणी न करता बेकायदेशीररित्या सदरची १ गुंठा जमीन नगरसेवकाला वाढवून दिली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने दोषी तहसिलदारांना निलंबन किंवा फौजदारी स्वरूपाची कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बाळासाहेब थोरात (१९-०८-२०२०) : (१) व (२) होय, हे खरे आहे. सार्वजनिक जागेवर अतिक्रमण केल्याप्रकरणी विवाद अर्जानुसार अपर जिल्हाधिकारी, मालेगांव यांनी रिट पिटीशन क्र.१७१२/२०१९ मधील मा.उच्च न्यायालयाकडील आदेशानुसार नव्याने चौकशी करून दिनांक ४/१०/२०१९ रोजीच्या निकालानुसार नगरसेवक, देवळा यांना नगर पंचायतीच्या उर्वरित कालावधीसाठी अपात्र ठरविलेले आहे. स.नं.२/१/अ च्या अनुषंगाने तहसिलदार देवळा यांच्याकडे अपील दाखल केले आहे.

(३) श्री.अशोक देवराम आहेर यांचे स.नं.२/१/अ चे ७/१२ प्रमाणे क्षेत्र ० हे.२२.३० आर इतके आहे व भूमी अभिलेख, देवळा येथील आकारबंदावरील क्षेत्र ० हे.२३.३० आर इतके दिसुन येत असल्यामुळे तहसिलदार, देवळा यांच्याकडे दिनांक ३/४/२०१९ रोजी दुरुस्ती अर्ज केलेला आहे. सदर प्रकरणी मंडळ अधिकारी, देवळा व भूमी अभिलेख विभाग यांच्याकडील अहवालानुसार तहसिलदार, देवळा यांनी गट नं.२/१/अ चे ७/१२ क्षेत्रात ०.२२.३ एवजी ०.२३.३ अशी दुरुस्ती करण्याचे आदेश पारित केलेले आहे.

(४) तहसिलदार, देवळा यांचे दिनांक १/६/२०१९ रोजीचे आदेश महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम १९६६ मधील कलम २५७ अन्वये उपविभागीय अधिकारी, चांदवड उपविभाग, चांदवड यांनी पुनरिक्षणात घेतले असुन दिनांक १८/२/२०२० रोजीच्या आदेशानुसार तहसिलदार यांचे आदेशास स्थगिती देण्यात आलेली आहे. तसेच तहसिलदार देवळा यांनी अर्धन्यायिक प्रकरणाची नियमानुसार कार्यवाही केलेली नसल्याचे निष्पन्न झाल्यास खुलासा घेण्यात येवुन पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अरबी समुद्रातील प्रस्तावित छत्रपती शिवाजी महाराज स्मारकाच्या
बांधकामात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(५) २९०२ (२९-०५-२०२०). श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ५३ ला दिनांक ४ मार्च, २०२० रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अरबी समुद्रातील प्रस्तावित छत्रपती शिवाजी महाराज स्मारकाच्या बांधकामासाठी तत्कालीन राज्य शासनाने तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यता न घेता नियमभंग केल्याबाबत महालेखापालांनी सन २०१९-२०२० या दरम्यान आक्षेप नोंदविले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर स्मारक उभारणीच्या कामात झालेल्या गैरव्यवहाराची चौकशी करून कारवाई करण्याबाबतचे आश्वासन मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री यांनी माहे फेब्रुवारी-मार्च, २०२० या दरम्यान विधानमंडळ सभागृहात दिले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त गैरव्यवहाराची शासनाने चौकशी करून कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे व त्याबाबतची सद्यस्थिती काय आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (१३-०८-२०२०) : (१) महालेखापालांनी आक्षेप घेतले, हे खरे आहे.

(२) महालेखाकारांनी निविदा प्रक्रियेबाबत घेतलेले आक्षेप विचारात घेऊन या कामाच्या निविदा प्रक्रियेबाबत सविस्तर चौकशी करून निर्णय घेण्याबाबत मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री यांनी माहे फेब्रुवारी-मार्च-२०२० या दरम्यान विधानमंडळास विदित केले आहे.

(३) व (४) या कामाच्या निविदा प्रक्रियेबाबत आढावा घेण्यात येत आहे.

परभणी जिल्ह्यातील कालव्यांची कामे निकृष्ट दर्जाची झाल्याबाबत

(६) २९११ (०२-०६-२०२०). श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.विक्रम काळे :
सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परभणी जिल्ह्यात जलसंपदा विभागाची बहुतांशी कामे निकृष्ट दर्जाची झाली असल्याने तसेच कालव्यातील झाडे, झुडपे काढण्यात न आल्याने शेवटच्या शेतकऱ्यांपर्यंत (Tell End) पाणी पोहोचत नसल्याने शेतकऱ्यांना पाणी उपलब्धतेसाठी अडचणीचा सामना करावा लागत असल्याबाबतची तक्रार परभणी जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांनी विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांच्याकडे माहे जानेवारी, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान लेखी निवेदनाव्दारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने मागील तीन वर्षात सुमारे रुपये ६४ कोटीहून अधिकचा खर्च होऊनही कामाचा दर्जा व कॅनॉलची सुस्थिती न ठेवणाऱ्या संबंधित कार्यकारी अभियंता, कंत्राटदार व इतर यंत्रणांची चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने दोषीविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (११-०९-२०२०) : (१) होय.

याबाबतचे निवेदन गोदावरी पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद यांचेकडे प्राप्त आहे. सदर निवेदन हे परभणी जिल्ह्यातील जायकवाडी प्रकल्पाच्या डाव्या कालव्याशी संबंधित आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

परभणी जिल्ह्यात जायकवाडी प्रकल्पाचा पैठण डावा कालवा १२२ कि.मी. ते २०८ कि.मी. येत असून सन २०१९-२०२० मध्ये यांत्रिकी विभागाकडून एकूण २० सयंत्रे मागवून कालवा व त्यांच्या वितरीकातील गाळ काढणे झाडे, झुडपे काढणे ही कामे करण्यात येऊन मागणीप्रमाणे शेवटच्या भागातील शेतकऱ्यांसह सर्व लाभधारकांना पाणीपुरवठा करण्यात आला आहे.

सन २०१६-२०१७ ते २०१९-२०२० या चार वर्षात पैठण डावा कालवा कि.मी. १२२ ते २०८ मधील नियमित देखभाल व दुरुस्तीसाठी पाणीपट्टी वसुलीच्या निधीमधून एकूण रु. ३.८७ कोटी एवढा खर्च करण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुरुड (जि.रायगड) तालुक्यातील ब्लास्टिंगचे काम थांबविण्याबाबत

(७) २९८९ (०३-०६-२०२०). श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खारआंबोली व तेलवडे (ता.मुरुड, जि.रायगड) या दोन गावाजवळ मागील काही महिन्यांपासून बेकायदेशीररित्या राजरोसपणे दिवसरात्र ब्लास्टिंगचे काम सुरु असल्याकारणाने दोन्ही गावांतील हजारांहून अधिक घरांना तडे जाऊन

घरे जमीनदोस्त होणे, कानठळ्या बसणाऱ्या आवाजामुळे ग्रामस्थांना असाह्य त्रास सहन करावा लागणे तसेच ध्वनीप्रदुषणाबरोबर पर्यावरणाचा गंभीर धोका निर्माण झाला असल्याची बाब निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) सदरहू गंभीर समस्यांमुळे मुरुड तालुक्यात सुरु असलेले ब्लास्टिंगचे काम त्वरीत थांबविण्यात यावे अशा मागणीचे निवेदन तेथील ग्रामस्थांनी जिल्हाधिकारी, रायगड व तहसिलदार, मुरुड यांचेकडे माहे फेब्रुवारी, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान तसेच यापूर्वीही सादर केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने मुरुड तालुक्यातील ब्लास्टिंगचे सुरु असलेले काम थांबविण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बाळासाहेब थोरात (०३-०९-२०२०) : (१), (२) व (३) खारआंबोली खारभूमी बंधारा हा खारआंबोली व तेलवडे या दोन गावातील शेतकऱ्यांच्या शेतजमिनीचे समुद्रखाडीच्या खाऱ्या पाण्यापासून संरक्षण मिळण्यासाठी जलसंपदा (खारभूमी) विभागामार्फत कंत्राटदाराकडून बांधण्यात येत आहे. मौजे तेलवडे येथील स.नं. १४०/१ब/२ जमिनीमधून विनापरवानगी ब्लास्टिंग तसेच उत्खनन करून सदर गौण खनिज कंत्राटदाराने सदर बंधाऱ्याच्या बांधकामासाठी वापरले आहे. तथापि, ब्लास्टिंग व उत्खननामुळे दोन्ही गावातील कोणत्याही घरांना तडे गेल्याची वा घरे जमीनदोस्त झाल्याची बाब निदर्शनास आली नाही.

सदरहू बेकायदेशीररीत्या सुरु असलेले ब्लास्टिंग त्वरीत थांबविण्यात यावे अशा मागणीचे एक निवेदन ग्रामस्थांनी तहसिलदार, मुरुड यांना माहे फेब्रुवारी, २०२० मध्ये दिले आहे.

सदर बंधाऱ्याच्या कामासाठी कंत्राटदाराने गौण खनिजाचे उत्खनन केल्याबाबत उपअभियंता, खारभूमी उपविभाग, मुरुड यांनी सदर कंत्राटदाराच्या देयकातून रु.४७,१४,९६६/- इतकी रक्कम स्वामीत्वधनापोटी शासनजमा केलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जिल्हा जात प्रमाणपत्र पडताळणी समितीतील ब्रिक्स व
बीव्हीजी कंपनीविरुद्ध कारवाई करणेबाबत**

- (८) २९९७ (२८-०५-२०२०). श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मराठवाड्यासह संपुर्ण राज्यात जिल्हा जात प्रमाणपत्र पडताळणी समितीमध्ये ब्रिक्स व बीव्हीजी कंपनीचे अधिकारी व कर्मचारी करीत असलेले गैरप्रकार व आर्थिक लूट यांची वरिष्ठस्तरावरून चौकशी करण्यात यावी अशी मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय यांच्याकडे माहे नोव्हेंबर, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान लेखी निवेदनाव्दारे केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे (२९-०७-२०२०) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) मे.ब्रिस्क इंडिया प्रा.लि. या कंपनीकडून बाह्य स्त्रोताव्दारे जिल्हा जात प्रमाणपत्र पडताळणी समिती परभणी येथे कार्यरत असलेल्या सर्व कर्मचाऱ्यांची डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे या कार्यालयाच्या स्तरावर चौकशी करण्यात आलेली असून सर्व कर्मचाऱ्यांची सेवा समाप्त करण्यात आलेली आहे.

जिल्हा जात प्रमाणपत्र पडताळणी समित्यांना बीव्हीजी कंपनीकडून कोणत्याही प्रकारचे मनुष्यबळ उपलब्ध करून देण्यात आलेले नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उरण पूर्व (ता.उरण, जि.रायगड) येथील खारभूमी विकास
बंधाऱ्याचे काम अपुर्णावस्थेत असल्याबाबत**

(९) ३०१५ (३१-०५-२०२०). श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय खार जमिनी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) उरण (जि.रायगड) तालुक्यात मोठा समुद्र किनारा असून या समुद्रकिनार्यातून किंवा खाडीतून समुद्राचे पाणी शेतीमध्ये शिरू नये यासाठी मोठमोठी बांधबंदिस्ती (खारभूमी विकास बंधारा) बांधण्यात आले आहेत मात्र अनेक ठिकाणी खार बंदिस्तीची कामे अर्धवट आणि निकृष्ट झाली असल्यामुळे उरण पूर्व भागात अनेक ठिकाणी खाडीची बांधबंदिस्ती फुटून शेत जमिनीत पाणी शिरते असा प्रकार दिनांक १० मार्च, २०२० रोजी वा त्यासुमारास होळीच्या उधाणाच्या तडाख्यामुळे घडला असून त्यामुळे शेकडो एकर जमीन नापीक होण्याचा धोका निर्माण झाला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, दोन वर्षापूर्वी पुनाडे-केळवणे येथील खारबंदिस्ती फुटून हजारो एकर शेतजमीन नापीक झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, बांधबंदिस्ती फुटल्याने सध्या हे समुद्राचे पाणी शेताशेतातून खोपटे गावापर्यंत पोहचले असून ही बंधिस्ती दुरुस्त केली नाहीतर गोठवणे, कोप्रोली, आवरे गावातील हजारो एकर शेतीही नापीक होण्याची शक्यता आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, विनाविलंब खोपटे गावातील खार बंधान्याच्या पुनर्बांधणीचे काम हाती घेऊन पूर्ण करण्याच्यादृष्टीने शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विजय वडेटीवार (१०-०८-२०२०) : (१) अंशतः खरे आहे.

उरण तालुक्यात ४ शासकीय व ७ खाजगी खारभूमी योजना असून यापैकी ४ शासकीय खारभूमी योजना सुस्थितीत आहेत. ७ खाजगी खारभूमी योजनांपैकी कोणी-केळवणे, पुनाडे व वशेणी नवखार भेंडी या योजनांचे दुरुस्तीचे काम जलसंपदा विभागाच्या यांत्रिकी संघटनेमार्फत सन २०१८ मध्ये केले आहे. या योजनांपैकी खांडी गेलेल्या कोणी-केळवणे, योजनेचे काम DPDC अंतर्गत प्रस्तावित असून सद्यस्थितीत त्याचे निविदा प्रक्रिया चालू आहे. उर्वरीत योजनांची देखभाल दुरुस्ती संबंधीत लाभधारक करीत असून या खाजगी खारभूमी योजनांचे बांध कमकुवत असल्याने पाणी शेतात जाऊन जमीन नापीक होत आहे. या योजना शासनाचे ताब्यात घेण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनास प्राप्त झाला असून शासनाने सदर योजना ताब्यात घेण्यापूर्वी सीआरझेड अंतर्गत मान्यता घेणेच्या सूचना दिल्या आहेत.

खाजगी खारभूमी योजना शासनाचे ताब्यात घेण्याबाबतचा प्रस्ताव मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेकरीता सादर करण्याची कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

पुनाडे व केळवणे या खाजगी खारभूमी योजनांचे काम सन २०१८ मध्ये यांत्रिकी विभागामार्फत केले असून उधानामुळे झालेल्या नुकसानीचे काम DPDC अंतर्गत प्रस्तावित केले आहे.

(३) अंशतः खरे आहे.

खोपटा कोप्रोली या शासकीय योजनेचे नुतनीकरण झाले असून देखभाल व दुरुस्ती अंतर्गत उधाण व अतिवृष्टीमुळे होणारे नुकसानीची तातडीची दुरुस्ती निधीचे उपलब्धतेनुसार करून योजनेचे क्षेत्र बाधित होणार नाही याची दक्षता घेण्यात येत आहे. तथापि, सदर योजनेच्या लागुन असलेली केंद्र शासनाची मिठागरे बंद असून सदर मिठागरे व त्या मिठागराना लागुन असलेल्या पीरकोन या खाजगी योजनेच्या बांधाना मोठ-मोठ्या खांडी पडल्याने खारे पाणी खोपटा कोप्रोली योजनेच्या लाभक्षेत्रात घुसत आहे. त्यामुळे अंदाजे १०० हेक्टर क्षेत्र बाधित झाले आहे. या केंद्र शासनाच्या मिठागरांच्या बांधाचे मजबुतीकरण होणे आवश्यक आहे.

(४) प्रथम केंद्र शासनाच्या मिठागराच्या बांधाचे मजबुतीकरण होणे आवश्यक आहे. मिठागराच्या बांधाचे काम करण्याबाबत ग्रामपंचायत बांधपाडा यांनी मिठागराच्या खात्याकडे पाठपुरावा केलेला आहे.

खोपटा कोप्रोली खारभूमी योजनेचे उधाण व अतिवृष्टीमुळे झालेल्या नुकसानीची मजबुतीकरणाची कामे देखभाल व दुरुस्ती अंतर्गत उपलब्ध होणाऱ्या अनुदानातून हाती घेऊन लाभक्षेत्र बाधित होणार नाही याची दक्षता घेण्यात येत आहे. कोणी केळवणे खाजगी खारभूमी योजनेचे खांडी गेलेल्या भागातील रु.१४.०२ लक्षचे काम विशेष बाब म्हणून मंजूर झाले असून त्याची निविदा प्रक्रिया अंतिम टप्प्यात आहे. त्यामुळे सदर योजनेचे संपूर्ण लाभ क्षेत्र व गावाचे संरक्षण होणार आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळास तोटा निर्माण झाल्याबाबत

(१०) ३०३३ (२८-०५-२०२०). श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.विनायकराव मेटे, श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाने शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या आदेशाप्रमाणे विविध घटकातील प्रवासी वर्गांना प्रवास भाड्यात ३३ पासून १०० टक्क्यांपर्यंत सवलत दिली असून सवलतीबद्दलची भरपाई/प्रतिपूर्ती शासनाकडून मुदतीत होत नसल्याने तसेच सद्यःस्थितीत रुपये ५०२ कोटींची थकबाकी शासनाकडे थकित असल्याने महामंडळास अधिक तोटा निर्माण झाल्याने प्रवाशांच्या सवलती बंद करण्याचा विचार महामंडळाने केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सर्वसामान्य प्रवाशांसाठी राज्यात सर्वठिकाणी धावणाऱ्या एसटी महामंडळाची थकित असलेली रुपये ५०२ कोटींची रक्कम शासनाने देणे आवश्यक आहे, तसेच एसटी महामंडळाला सवलती बद्दलची भरपाई/प्रतिपूर्ती शासनाकडून मुदतीत न होण्याची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाला थकित रक्कम देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. अनिल परब (२८-०८-२०२०) : (१) हे खरे नाही. सन २०१९-२०२० मधील सवलतमुल्य रक्कमेपैकी फक्त रु.२७.१२ कोटी अदा करणे शिल्लक आहे.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुरबाड (जि.ठाणे) येथील स्वस्त धान्य दुकानदारांच्या
ऑफलाईन पध्दतीत नियंत्रण ठेवण्याबाबत**

(११) ३०५५ (२८-०५-२०२०). श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.रमेशदादा पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रसाद लाड, श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रास्तभाव दुकानावरील धान्याचा काळाबाजार रोखण्यासाठी घरपोच धान्य योजना अंमलात आली असून त्यातील धान्याचा गैरव्यवहार होवू लागल्याने बायोमॅट्रिक प्रणाली सुरु करण्यात आल्यानंतर मुरबाड (जि.ठाणे) येथे ७० दुकानदारांनी नेटवर्क उपलब्ध नाही असे कारण देवून स्वस्त धान्य दुकानात ऑफलाईनद्वारे काळाबाजार केल्याने त्याविरोधात जिल्हाधिकारी ठाणे, जिल्हा पुरवठा अधिकारी, ठाणे व पालकमंत्री, ठाणे आदींकडे तक्रारी करूनही त्याकडे प्रशासनाचे दुर्लक्ष होत असल्याने रास्तभाव दुकानदारांचा मनमानी कारभार वाढला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शेतमजुरी करून गुजारा करणाऱ्या आदिवासींच्या अज्ञानाचा फायदा घेवून या भागात शासकीय धान्याचा काळाबाजार होत असल्याने आदिवासींना धान्य मिळत नसल्याने त्यांचे कुपोषण होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच, धान्य आणण्यासाठी जाणाऱ्या आदिवासींना उर्मट उत्तरे दिली जातात, नेटवर्क नाहीतर बायोमॅट्रिक मशीन चालणार कशी, तुमचा अंगठा तुमच्या जवळच ठेवा, अशी अरेरावीची भाषा वापरली जात असल्यामुळे गोरगरीब आदिवासींना धान्याविना परतावे लागते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सन २००९ मध्ये धान्य गैरव्यवहारात मुरबाडच्या तत्कालीन तहसिलदार श्रीमती अंजली भोसले यांच्यासह ४ महसुली कर्मचाऱ्यांना निलंबित करण्यात आले होते, तसेच २२ स्वस्त धान्य दुकानदारांवरही कारवाई करण्यात आली होती, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मुरबाडमध्ये स्वस्त धान्य दुकानदारांच्या ऑफलाईनद्वारे काळाबाजारावर आळा घालण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही करून धान्याचा काळाबाजार करणाऱ्या दुकानदारांवर आणि संबंधित कर्मचाऱ्यांवर सन २००९ प्रमाणे कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. छगन भुजबळ (०३-०९-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

मुरबाड तालुक्यातील (जि.ठाणे) एकूण १९६ रास्तभाव दुकानांपैकी ७० रास्तभाव दुकाने ही नो नेटवर्क म्हणून घोषित करण्यात आली आहेत. त्यामुळे सदर रास्तभाव दुकानांमधून रुट नॉमिनीद्वारे लाभार्थ्यांच्या कागदपत्रांची ओळख पटवून शिधावस्तूंचे वितरण करण्यात येत आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) अशी बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(४) अंशतः खरे आहे.

सन २००९ मध्ये संपूर्ण ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत धान्याच्या अपहार प्रकरणी तहसिलदार श्रीमती अंजली भोसले यांचेविरुद्ध विभागीय चौकशी करून चौकशीअंती श्रीमती भोसले यांना दोषमुक्त करण्यात आले आहे. इतर ४ महसुली कर्मचाऱ्यांना निलंबित करण्यात आले होते. तसेच धान्याचा अपहार केल्याप्रकरणी २२ रास्तभाव दुकानदारांवर निलंबनाची कारवाई करण्यात आली होती.

(५) सन २०२० मध्ये मुरबाडमध्ये दोन रास्तभाव दुकानदारांवर गुन्हा नोंद करण्यात आला असून त्यांचे परवाने निलंबित करण्यात आले आहेत.

दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या शाळेची अनुज्ञाप्ती व शिक्षक कर्मचारी यांचे वेतनाबाबत

(१२) ३०८२ (०२-०६-२०२०). अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, श्री.रमेशदादा पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ९८५ ला दिनांक १६ मार्च, २०२० रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या माहे मार्च, २०२० पर्यंत अनुज्ञाप्ती असणाऱ्या शाळेतील शिक्षकांचे माहे एप्रिलचे वेतन व शासन निर्णय दिनांक ५ फेब्रुवारी, २०१९ रोजीच्या शुध्दीपत्रकानुसार अनुज्ञाप्ती नुतनीकरणाच्या सूचना निर्गमित करण्याबाबत विदर्भ माध्यमिक शिक्षक संघ, नागपूर शहर व ग्रामीण जिल्हा यांनी दिनांक २२ एप्रिल, २०२० रोजी वा त्यासुमारास मा.सामाजिक न्याय मंत्री व आयुक्त (दिव्यांग कल्याण), पुणे यांना निवेदन देऊन मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त मागणीवर शासनाने कोणता निर्णय घेतला आहे, निर्णयाचे स्वरूप काय आहे व त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे (३१-०७-२०२०) : (१) होय.

(२) सदरहू शाळांचा नुतनीकरण कालावधी किमान ६ महिने वाढवून देण्याबाबतची कार्यवाही शासनस्तरावर सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

आदिवासी आश्रमशाळांना वेतनेतर अनुदान मंजूर करण्याबाबत

(१३) ३०८६ (२८-०५-२०२०). अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, श्री.रमेशदादा पाटील : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आदिवासी विकास विभाग ठाणे यांच्यावतीने ६ प्रकल्प कार्यालयांतर्गत ७२ अनुदानित आदिवासी आश्रमशाळा चालविण्यात येत असून या आदिवासी आश्रमशाळांना सन २०१९-२०२० या आर्थिक वर्षातील चौथ्या हप्त्याच्या अनुदानाचे सुमारे २२ कोटी रुपये मंजूर करण्यात आले नाहीत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आदिवासी आश्रमशाळांना वस्तू व धान्य पुरवठा करणाऱ्या व्यापाऱ्यांची देयके प्रलंबित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, आदिवासी विकास विभागस्तरावर स्वयंसेवी संस्थांतर्गत चालविण्यात येणाऱ्या आदिवासी आश्रमशाळांना वेतनेतर अनुदान मंजूर करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी (कोकण पदवीधर) प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग यांना दिनांक २७ एप्रिल, २०२० रोजी वा त्यासुमारास निवेदन देऊन मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदरहू निवेदनावर शासनाने कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे, तसेच त्या निर्णयाचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी (०९-०९-२०२०) : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) खरे आहे.

(४) व (५) कोरोना विषाणू प्रादुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर सन २०१९-२०२० या आर्थिक वर्षामध्ये वित्त विभागाने अनुदानित आश्रमशाळा या योजनेच्या निधीमध्ये ४० टक्के कपात केल्यामुळे तसेच मार्च अखेर BEAMS

प्रणालीवरील अनुदानित आश्रमशाळांसाठीचे निधीचे (परिरक्षण अनुदान) लेखाशिर्ष लॉक केल्यामुळे अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे अंतर्गत ७२ अनुदानित आश्रमशाळांची रु.२२.०० कोटीची देयके अदा करण्यात आलेली नाहीत.

सदर अनुदान सन २०२०-२०२१ च्या अर्थसंकल्पीय निधीतून अदा करण्यास मान्यता देण्याबाबतचा प्रस्ताव वित्त विभागास सादर करण्यात आला होता. सदर प्रस्तावास वित्त विभागाने मान्यता दिली असून शासनाच्या दिनांक २० जुलै, २०२० च्या शासन निर्णयान्वये अनुदानित आश्रमशाळांच्या सन २०१९-२०२० या शैक्षणिक वर्षातील प्रलंबित अनुदान अदा करण्यासाठी एकूण रु.९०.०० कोटी वितरीत करण्यात आले आहेत. सदर निधीमधून अपर आयुक्त, आदिवासी विकास ठाणे विभागातील ६६ अनुदानित आश्रमशाळांचे प्रलंबित अनुदान अदा करण्यात आले असून उर्वरित ६ अनुदानित आश्रमशाळांचे अनुदान अदा करण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

महाराष्ट्र पोलीस दलाचे विशेष गृहसचिव यांनी आपल्या पदाचा दुरुपयोग केल्याबाबत

(१४) ३२०१ (०२-०६-२०२०). श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.रामनिवास सिंह, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रशांत परिचारक, श्री.महादेव जानकर, श्री.प्रसाद लाड, अॅड.निरंजन डावखरे, डॉ.परिणय फुके, श्री.विनायकराव मेटे, डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे, श्री.सदाशिव खोत : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) येस बँक गैरव्यवहार, डीएचएफएलमधील गैरव्यवहार प्रकरणी जामिनावर असलेले उद्योगपती कपिल वाधवान आणि त्यांच्या कुटुंबातील २३ जणांना, राज्यात लॉकडाऊन सुरु असताना, अधिकाराचा दुरुपयोग करून, महाराष्ट्र पोलीस दलाचे विशेष गृहसचिव यांनी दिनांक ९ एप्रिल, २०२० रोजी एका आदेशाव्दारे खंडाळ्याहून महाबळेश्वरला जाण्याची परवानगी देण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात लॉकडाऊन सुरु असताना, अशाप्रकारे परवानगी देण्याची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अनिल देशमुख (२८-०८-२०२०) : (१) व (२) कौटुंबिक अडचणीच्या कारणास्तव श्री. कपिल वाधवान व इतर यांना प्रवासासाठी आवश्यक सहकार्य करण्यासंबंधीच्या आशयाचे अर्धशासकीय पत्र प्रधान सचिव (विशेष) गृह विभाग, मंत्रालय यांनी दिनांक ०८/०४/२०२० रोजी दिले होते.

(३) या प्रकरणाची चौकशी करण्यासाठी अपर मुख्य सचिव (वित्त विभाग) यांच्या अध्यक्षतेखाली एक सदस्यीय समिती नेमण्यात आली होती. सदर समितीने दिनांक २६ एप्रिल, २०२० रोजी अहवाल सादर केला आहे. समितीच्या शिफारशीनुसार योग्य ती कार्यवाही करण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईमध्ये ऑनलाईन औषध खरेदीत सवलती देवून
ग्राहकांची फसवणूक होत असल्याबाबत**

(१५) ३२१३ (२८-०५-२०२०). श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.रामनिवास सिंह, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रशांत परिचारक, श्री.महादेव जानकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.निलय नाईक : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४७८५१ ला दिनांक २० जून, २०१९ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईमध्ये ऑनलाईन औषध खरेदीत सवलती देवून ग्राहकांची फसवणूक केली जात असतानाच आता मे.मेडलाईफ ऑनलाईन औषध पुरवठादार कंपनीने ग्राहकांच्या पैशाचा फक्त तीन टक्के परतावा देण्यासंदर्भात काढलेल्या नवीन नियमामुळे ग्राहकांचे पैसे अडकवून ठेवले जात असल्याचे दिनांक १५ एप्रिल, २०२० रोजी व त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर कंपनीने बदललेल्या नियमांची माहिती ग्राहकांना दिली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मे.मेडलाईफ औषध पुरवठादार कंपनीचा परवाना रद्द करून त्यांच्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. राजेंद्र शिंगणे (०३-०९-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) लागू नाही.

(३) मे.मेडलाईफ इंटरनॅशनल प्रा.लि., घाटकोपर (प.), मुंबई या पेढीची अन्न व औषध प्रशासनाद्वारे तपासणी करण्यात आली. तपासणीत दिनांक १६/०४/२०२० रोजी वर्तमान पत्रात प्रसिध्दीस आली. याबाबत दिनांक १८/०४/२०२० रोजी सदर वर्तमान पत्रात खुलासा करण्यात आलेला आहे. सबब सदर प्रकरणी कारवाई अपेक्षित नाही. मात्र तपासणी वेळी या विषयाव्यतिरिक्त औषधे व सौंदर्य प्रसाधने कायद्यातील इतर तरतुदीचे उल्लंघन आढळून आल्याने मे.मेडलाईफच्या परवानाधारकास कारणे दाखवा नोटीस देण्यात आलेली आहे. त्यांचे स्पष्टीकरण प्राप्त झाल्यावर पुढील योग्य ती कार्यवाही घेण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नेरधामणा (पुर्णा बॅरेज) (जि.अकोला) येथील
सिंचन प्रकल्पात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(१६) ३२४३ (०२-०६-२०२०). डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नेरधामणा (पुर्णा बॅरेज) (जि.अकोला) येथील सिंचन प्रकल्पात कोट्यवधी रुपयांचा गैरव्यवहार झाल्याचे माहे मे, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले असून सिंचन प्रकल्पाचे कंत्राट एका अपात्र कंत्राटदाराला देण्यात आले होते, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने गैरव्यवहार करणाऱ्या दोषीविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (०४-०९-२०२०) : (१) नेरधामणा (पुर्णा बॅरेज) ची चौकशी लाचलुचपत विभाग पोलीस ठाणे, सिव्हील लाईन, अकोला मार्फत सुरु असून संबंधितांवर FIR क्र. ००४७/२०२० दि.१२/०२/२०२० अन्वये तीन अधिकाऱ्यांवर व संबंधित कंत्राटदारांवर गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत.

(२) उक्त प्रकरणी पोलीस महासंचालक लाचलुचपत, प्रतिबंधक विभाग यांचे निर्देशानुसार चौकशीची कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

शिक्षकांना अतिरिक्त न करणेबाबत

(१७) ३३०८ (२८-०५-२०२०). श्री.बाळाराम पाटील, श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.किशोर दराडे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कोरोना विषाणूच्या पार्श्वभूमीवर संचारबंदी असल्याने संपूर्ण शैक्षणिक संस्था, शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालये बंद असल्याने शाळांना विद्यार्थी प्रवेश करणे अशक्य आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शाळा बंद असल्याने व लॉकडाऊनमुळे एकाही विद्यार्थ्यांचा प्रवेश न झाल्याने सेवक संच निश्चिती करताना अडचणी निर्माण होत असून विद्यार्थी सेवक संचात दिसत नसल्याने बरेच शिक्षक पुढील शैक्षणिक सत्रात अतिरिक्त होण्याची शक्यता आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अशा परिस्थितीत पुढील शैक्षणिक वर्ष २०२०-२०२१ मध्ये कोणत्याही शिक्षकाला अतिरिक्त न करणेबाबत शासन निर्णय निर्गमित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड (१४-०९-२०२०) : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे.

(३) सन २०२०-२०२१ ची संचमान्यता अद्याप झालेली नाही. त्यामुळे अद्याप अतिरिक्त शिक्षक निश्चित झालेले नाहीत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील दूधाचे दर नियंत्रणात ठेवण्याबाबत

(१८) ३३२४ (२९-०५-२०२०). श्री.सुरेश धस, डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय दुग्धविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासकीय दुधाचे दर व खाजगी दूध भूकटी प्रकल्प यांच्या दूध खरेदी दरात तफावत असल्यामुळे राज्यात दुधाचे भाव स्थिर राहत नाहीत, दूध उत्पादक व विक्रीवर त्याचा विपरीत परिणाम होऊन दूध उत्पादक शेतकरी व ग्राहक या दोघांचेही नुकसान होऊ नये याकरीता शासनाने दुधाचे दर ठरविण्यासाठी समिती गठीत केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दुधाचे दर ठरविण्यासाठी शासनाने राज्य सहकारी दूध संघाचा एक सदस्य व खाजगी दूध संघाच्या चार सदस्यांची प्रादेशिक समतोल न राखता ही समिती गठीत केलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या समितीत खाजगी दूध संघाचे सदस्य जास्त असल्याने दुधाचे दर ठरविताना त्यांच्या नफा-तोट्याचा विचार करून दर कमी जास्त झाल्यास दूध उत्पादन, विक्रीवर/वितरणावर आणि ग्राहक यांच्यावर परिणाम होऊ नये याकरीता, दूधाचे दर ठरविणाऱ्या समितीमध्ये प्रादेशिक समतोल राखून ७०% सदस्य राज्य सहकारी दूध संघाचे तर ३०% सदस्य खाजगी दूध संघाचे ठेवण्याबाबतची मागणी राज्य सहकारी दूध संघाने शासनाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्यातील दूधाचे दर नियंत्रणात ठेवण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुनिल केदार (०६-०९-२०२०) : (१) राज्यातील दुग्ध उत्पादन वाढावे, शेतकऱ्यांच्या दुधाला रास्त दर देता यावा, दूध उत्पादक व दुग्धव्यवसायातील खाजगी/सहकारी प्रकल्पांच्या हितसंबंधाचे जतन व्हावे यासाठी वेळोवेळी उद्भवणारी परिस्थिती शासनास अवगत करून त्यावर शासनाकडून तातडीने उपाययोजना करण्याच्या दृष्टीने समन्वयाकरीता शासन, सहकार व खाजगी दुग्धव्यवसायिक यांची एकत्रित समिती दिनांक ०४/०२/२०२० रोजीच्या शासन निर्णयानुसार गठित केली आहे.

(२) हे खरे नाही. सदर समितीत सहकारी दुध संघाचे पाच प्रतिनिधी व खाजगी दुध प्रकल्पांचे चार प्रतिनिधी यांचा समावेश आहे. याव्यतिरिक्त एक सदस्य दुध उत्पादक व प्रक्रिया व्यावसायिक कल्याणकारी संघाचा आहे.

(३) अशी मागणी शासनाकडे प्राप्त झालेली नाही.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अकोला, वाशिम व बुलढाणा जिल्ह्यात मास्क व सॅनिटायजरचा काळाबाजार होत असल्याबाबत

(१९) ३३५१ (०२-०६-२०२०). श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला, वाशिम व बुलढाणा जिल्ह्यात लॉकडाऊन सुरु झाल्यावर एन ९५ मास्क तसेच २ प्लाय आणि ३ प्लाय मास्कचा तुटवडा निर्माण झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रुपये ७० ते ८० इतक्या किंमतीत मिळणारा एन ९५ मास्कचा तुटवडा असल्याने रुपये ७०० ते ८०० दराने विक्री करण्यात येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मास्क व सॅनिटायजरचा काळाबाजार रोखण्याकरिता कार्यवाही करून काळाबाजार करणाऱ्या किती दुकानदारांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. राजेंद्र शिंगणे (०३-०९-२०२०) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

अकोला, वाशिम व बुलढाणा जिल्ह्यात लॉकडाऊनच्या वेळी काही प्रमाणात तुटवडा जाणवला होता. तथापि उत्पादकांकडून सुरळीत पुरवठा सुरु झाल्यानंतर बाजारात N-९५, २ply, ३ply Mask चा साठा पुरेशा प्रमाणात उपलब्ध झाला आहे.

(२) अशा प्रकारची कोणतीही तक्रार अमरावती विभागात प्राप्त झाली नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मनीराम खेड-वायफनी (ता.माहूर, जि.नांदेड) येथील
प्रकल्पग्रस्तांचे पुनर्वसन करण्याबाबत**

(२०) ३३६१ (०२-०६-२०२०). श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मनीराम खेड-वायफनी (ता.माहूर, जि.नांदेड) येथील मनेराम खेड बृहत् लघुपाटबंधारे सिंचन प्रकल्प पूर्ण झाल्यानंतर बाराशे हेक्टर इतके क्षेत्र ओलीताखाली येवुन ११.८६ दश लक्ष घनमीटर इतका पाणीसाठा निर्माण होणार आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकल्पामुळे विस्थापित होणाऱ्या वायफनी हे २३५ कुटुंबे असलेल्या गावास सर्व सोई सुविधा देऊन पुनर्वसन करण्यासाठी निविदा प्रक्रिया करुन दिनांक १ जुलै, २०१८ रोजी पुनर्वसनाच्या कामाचे भुमीपूजन वरिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या उपस्थितीत झाले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, प्रकल्प पुनर्वसनाचे काम वेळेत पुर्ण झाले असते तर माहे जून, २०१९ मध्ये घडभरणी करून पाणी अडविले जाणार होते, परंतु सदर निविदा हे राजकीय इच्छाशक्ती अभावी व ठेकेदारांच्या प्रशासनातील वरीष्ठ अधिकाऱ्यांच्या सोबत असलेल्या आर्थिक संगनमतामुळे पुनर्वसनाचे काम ठेकेदारांच्या मनमानीवर सुरु आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, ठेकेदारांच्या मनमानीमुळे व अधिकाऱ्यांच्या गैरव्यवहारामुळे या कामात शासनाचे करोडो रूपयांचे नुकसान झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधित दोषी अधिकारी व ठेकेदारांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (०३-०९-२०२०) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे अंशतः खरे आहे. २३४ कुटुंबे असलेल्या सदर पुनर्वसन कामाची सुरुवात कार्यारंभ आदेशानुसार दिनांक १३/०८/२०१८ रोजी झाली आहे.

(३) हे खरे नाही. मुळ नियोजनानुसार जून, २०२० अखेर धरणाची घळभरणी करून पाणीसाठा करणे नियोजित होते. पुनर्वसनाची बहुतांश कामे पूर्ण झाली आहेत. तथापि, कोरोना-१९ मुळे कामे बंद पडली. त्यामुळे प्रकल्पग्रस्तांचे स्थलांतर होऊ शकले नाही. पुनर्वसनाचे काम व घळभरणीचे काम नियोजनानुसार पूर्ण होऊ शकले नाही. तथापि, कामाची प्रगती मंद असल्यामुळे कंत्राटदारावर मंडळ कार्यालयाचे पत्र जा.क्र. नांपामं/लेखा-१/२१७१, दिनांक २९/०४/२०२० अन्वये दिनांक ०१/०५/२०२० पासून प्रती दिन रू.१००००/- दंड चालू करण्यात आला आहे.

(४) हे खरे नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात कोरोना-१९ चा प्रादुर्भाव व लॉकडाऊनमुळे मजूर व कामगार बेरोजगार झाल्याबाबत

(२१) ३३६४ (२८-०५-२०२०). श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय कामगार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कोविड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर लॉकडाऊन झाल्यामुळे लक्षावधी मजुरांचे काम बंद झाले असून त्यांच्या नोकऱ्या गेल्यामुळे हजारो कर्मचारी बेरोजगार झाले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबतची प्रत्यक्ष वस्तुस्थिती व आकडेवारी काय आहे,

(३) तसेच, मजुरांच्या व बेरोजगारांच्या हिताच्यादृष्टीने शासनाने काय आर्थिक उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिलीप वळसे-पाटील (१०-०८-२०२०) : (१) राज्यात कोविड-१९ चा प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम २००५ च्या तरतुदीनुसार केंद्र व राज्य शासनाने लॉकडाऊन सुरु केल्याने अत्यावश्यक सेवा/उत्पादने वगळता इतर सर्व आस्थापना बंद ठेवण्यात आल्या आहेत हे खरे आहे.

(२) राज्यात कारखाने अधिनियम, १९४८ अंतर्गत ३६,६२३ कारखाने नोंदीत असून या कारखान्यांमध्ये २८,५४,८८१ कामगार कार्यरत आहेत. तथापि लॉकडाऊन काळात अत्यावश्यक उत्पादनामधील अंदाजे २५०० एवढे कारखाने कार्यरत होते व त्यामध्ये अंदाजे २ लाख एवढे कामगार कार्यरत होते. तसेच राज्यात महाराष्ट्र दुकाने व आस्थापना अधिनियम, २०१७ अंतर्गत अंदाजे २८ लाख आस्थापना नोंदीकृत असून त्यामध्ये अंदाजे ७६ लाख कामगार काम करीत आहेत. तथापि, लॉकडाऊन काळात अत्यावश्यक सेवेतील अंदाजे १ लाख दुकाने व आस्थापना कार्यरत होत्या, त्यामध्ये दीड लाख कामगार काम करत होते.

(३) कामगारांच्या वेतनात अथवा मजूरीत कपात करण्यात येऊ नये किंवा त्यांना कामावरून कमी करण्यात येऊ नये याबाबत शासनाने दिनांक ३१/०३/२०२० रोजी शासन निर्णय निर्गमित केला आहे. या परिस्थितीत कामगार आयुक्त कार्यालय व त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व कार्यालयांमध्ये नियंत्रण कक्ष स्थापन करण्यात आले आहेत. या नियंत्रण कक्षांमध्ये कामगारांना वेतन न देणे, कामावरून कमी करणे अशा स्वरूपाच्या तक्रारी प्राप्त झाल्या असून लॉकडाऊन काळातील वेतन न दिल्याबाबत प्राप्त झालेल्या ८२६ तक्रारींमध्ये २७,६९८ कामगारांना रु. ३८,३६,७५,१८१/- एवढी रक्कम थकीत वेतनापोटी मिळवून देण्यात आली आहे.

राज्यातील कामगार व मजूरांना भोजनाची व्यवस्था करण्यासाठी निवारागृह उभारण्यात आले होते. या निवारा केंद्रातील श्रमिकांची संख्या कमी जास्त होत होती. दिनांक ३० एप्रिल, २०२० रोजी सर्वात जास्त १८ लाख १५ हजार श्रमिकांच्या भोजनाची व्यवस्था करण्यात आली. श्रमिक रेल्वे सुरु झाल्यानंतर दिनांक १२/०६/२०२० पर्यंत ८३० विशेष श्रमिक रेल्वे गाड्यांनी एकूण ११,९७,१०४ कामगारांना त्यांच्या राज्यात पाठविण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील होमगार्ड यांना अत्यावश्यक सेवेत सामावून घेणेबाबत

(२२) ३३८६ (०२-०६-२०२०). डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.सुरेश धस, श्री.निलय नाईक, श्री.विलास पोतनीस, श्री.सुजितसिंह ठाकूर, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कोरोना विषाणूच्या प्रादुर्भावामुळे लॉकडाऊनच्या काळातील परिस्थितीवर नियंत्रण ठेवणाऱ्या पोलीस यंत्रणेवर कामाचा प्रचंड ताण येत असल्याकारणाने पोलीस यंत्रणेवरील कामाचा ताण कमी करण्यासाठी राज्यातील होमगार्डना अत्यावश्यक सेवेसाठी तात्पुरत्या स्वरूपात सामावून घेण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील किती होमगार्डना अत्यावश्यक सेवेची संधी देण्यात आली आहे,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्यातील होमगार्ड यांना अत्यावश्यक सेवेत सामावून घेणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अनिल देशमुख (१७-०९-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) राज्यात कोविड-१९ व्हायरसच्या प्रादुर्भावामुळे लॉकडाऊनच्या काळातील परिस्थितीवर नियंत्रण ठेवणाऱ्या पोलीस यंत्रणेवर कामाचा प्रचंड ताण येत असल्याकारणाने पोलीस यंत्रणेवरील कामाचा ताण कमी करण्यासाठी शासन पत्र गृह विभाग क्र. एमआयएस २०२०/सी.आर./विशा-८, दिनांक २४/०३/२०२० अन्वये राज्यभरातील १४००० पेक्षा अधिक होमगार्डना अत्यावश्यक सेवेसाठी कर्तव्यावर घेण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

बाळापूर (जि.अकोला) तालुक्यात गौण खनिज वाहतूक करण्यासाठी कालबाह्य वाहनांचा वापर होत असल्याबाबत

(२३) ३४२१ (०३-०६-२०२०). श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) बाळापूर (जि.अकोला) तालुक्यात गौण खनिज वाहतूक करण्यासाठी कालबाह्य, विना कागदपत्राची वाहने वापरली जात असून २० वर्षे जुनी झालेली वाहने परिवहन विभागाची बंदी असतानाही इतर राज्यातून आणून त्याचा वापर गौण खनिजसाठी होत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, कालबाह्य वाहनांना महसूल विभागाने माती वाहतुकीसाठी पासेस दिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, बाळापूर शहरानजिकच्या वाळूचे अवैधरित्या उत्खनन केल्यामुळे शासनाचा कोट्यवधीचा गौण खनिज कर बुडाला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून गौण खनिजांची कायबाह्य वाहनातून वाहतूक रोखण्याबाबत तसेच अवैध गौण खनिज उत्खनन रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बाळासाहेब थोरात (१४-०९-२०२०) : (१) व (२) बाळापूर (जि.अकोला) तालुक्यात गौण खनिज वाहतूक करण्यासाठी कालबाह्य, विना कागदपत्राची वाहने वापरली जात असून २० वर्षे जुनी झालेली वाहने परिवहन विभागाची बंदी असतानाही इतर राज्यातून आणून त्याचा वापर गौण खनिजसाठी होत असल्याची तसेच कालबाह्य वाहनांना महसूल विभागाकडून माती वाहतुकीसाठी पासेस दिल्या असल्याची बाब निदर्शनास आली नाही.

तथापि, परिवहन विभागाकडून केलेल्या तपासणीत योग्यता प्रमाणपत्राशिवाय गौण खनिजाची अवैध वाहतूक करणारी ६ वाहने आढळून आली आहेत.

(३) व (४) बाळापूर शहरानजिक वाळूचे अवैध उत्खननाच्या प्रकरणी विभागीय आयुक्त, अमरावती यांचे आदेशानुसार जिल्हाधिकारी, अकोला यांचेमार्फत चौकशी सुरु असून त्यानुसार संबंधितांवर कारवाई प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

परिवहन विभागामार्फत माहे एप्रिल, २०२० ते मे, २०२० या कालावधीत केलेल्या तपासणीमध्ये तपासणीत योग्यता प्रमाणपत्राशिवाय गौण खनिजाची अवैध वाहतूक करणाऱ्या ६ वाहनांबाबत दंडात्मक रक्कम वसूल करण्यात आली आहे. तसेच अन्य ५ दोषी वाहने जप्त करण्यात आली आहेत.

सन २०१९-२०२० या कालावधीत बाळापूर तालुक्यात गौण खनिजाचे अवैध उत्खनन व वाहतुकीच्या ८६ प्रकरणात रु.१,६०,१२,०२१२/- इतकी दंडात्मक रक्कम आकारण्यात आली असून त्यापैकी रु.३८,४१,६३५/- इतकी रक्कम वसूल करण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात पॉलीहाऊस शेती करणाऱ्या शेतकऱ्यांना अनुदान मिळत नसल्याबाबत

(२४) ३४६० (२९-०५-२०२०). डॉ.रणजित पाटील : सन्माननीय फलोत्पादन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शेतीत प्रयोगशीलता वाढविण्यासाठी केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय फलोत्पादन योजनेतर्गत शेतकऱ्यांना केंद्र व राज्य शासनाकडून प्रत्येकी ५० टक्के अनुदान दिले जाते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या योजनेतर्गत शेतकऱ्यांनी लाखो रुपयांचे कर्ज घेऊन पॉलीहाऊस उभारूनही शासनाकडून अनुदान प्राप्त झाले नसल्याचे माहे डिसेंबर, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. संदीपानराव भुमरे (१६-०९-२०२०) : (१) अंशतः खरे आहे.

राज्यातील शेतीत प्रयोगशीलता वाढविण्यासाठी केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय फलोत्पादन योजनेतर्गत शेतकऱ्यांना केंद्र व राज्य शासनाकडून अनुक्रमे ६० टक्के व ४० टक्के प्रमाणात अनुदान दिले जाते.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुकबधीर प्रवर्गातील शाळांना तुकडी वाढ देण्याबाबत

(२५) ३४९२ (२८-०५-२०२०). डॉ.सुधीर तांबे, श्री.विक्रम काळे, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.किशोर दराडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ९८७ ला दिनांक २४ फेब्रुवारी, २०२० रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाच्या सामाजिक न्याय विभागामार्फत चालविण्यात येणाऱ्या मुकबधीर प्रवर्गातील शाळांना शासन इयत्ता चौथीपर्यंत शिक्षण देते परंतु आर.टी.ई. कायदयानुसार इयत्ता ८ वी पर्यंत नैसर्गिक तुकडी वाढ अपंग शाळांना लागू नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुकबधीर शाळांतील विद्यार्थ्यांना इयत्ता चौथीनंतर इयत्ता आठवी पर्यंत शिक्षण देण्याकरिता नैसर्गिक तुकडी वाढ देण्याचे शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुकबधीर शाळांना नैसर्गिक तुकडी वाढ केव्हा देण्यात येणार आहे, याबाबत शासनाने चौकशी करून तुकडी वाढ देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. धनंजय मुंडे (२६-०८-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) सुधारित शाळा संहिता-२०१८ मधील प्रकरण-३ मधील भाग-१(४) तरतुदीनुसार विशेष शाळांना उच्च प्राथमिक विभागापर्यंत शाळा सुरु करण्याची परवानगी घेणे आवश्यक आहे. माध्यमिक विभाग सुरु करण्यासाठी किमान ५० टक्के विद्यार्थी सक्षम करून सामान्य शाळेत शिक्षणासाठी ज्या शाळांनी पाठविले आहेत, अशा शाळांना माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विभाग सुरु करण्यासाठी अर्ज करता येतो. याबाबत एक तज्ञ समितीची बैठक घेऊन यावर उचित कार्यवाही करण्यात येईल. तसेच शालेय शिक्षण विभागाची माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विभाग सुरु करण्यापूर्वी परवानगी घेणे अनिवार्य राहिल. विनापरवानगी माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विभाग सुरु करता येणार नाही अशी तरतूद आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात अवैध गुटख्याची विक्री होत असल्याबाबत

(२६) ३५०९ (०२-०६-२०२०). श्री.विनायकराव मेटे : तारांकित प्रश्न क्रमांक १०४९ ला दिनांक ६ मार्च, २०२० रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोरोना विषाणूच्या काळात लॉकडाऊन असताना बीड शहरात रुपये ४० कोटीचे गुटखा कुपन छापणारे मारुन पोलिसांनी जप्त केले असून गुटखा विक्री सुरु असल्याचे उक्त केलेल्या कारवाईवरून दिसून येते, परंतु यामधील मुख्य सूत्रधारांवर कारवाई करण्यात आली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, शासनाने तरुणाईला व्यसनमुक्तीपासून दूर ठेवण्याकरिता राज्यातील गुटख्यावर बंदी आणली असून जीवनावश्यक वस्तूंच्या नावाखाली हैद्राबादहून नाशिककडे जाणाऱ्या एका कंटेनरची बीड व अहमदनगर जिल्ह्याच्या सिमेवर असलेल्या महार टाकळी गावातील चेक पोस्टवर तपासणी केली असता या कंटेनरमध्ये सुमारे ३४ लाख रुपयांचा तंबाखू व गुटखा आढळून आला, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, हैद्राबाद तसेच महाराष्ट्रातील अनेक जिल्ह्यांच्या सिमा ओलांडून हा कंटेनर बीड सीमेवर पकडण्यात आला तसेच राज्यातील चेकपोस्टवर गुटख्यासारख्या अनेक अवैध प्रकारची वाहतूक व बंदी असलेले सामान राज्यातील अनेक जिल्ह्यात कोणतीही तपासणी न करता पोलिसांच्या संगनमताने वितरीत होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून गुटखा विक्रीवर बंदी घालण्याकरिता कार्यवाही करून संबंधित चेकपोस्टवरील पोलीस तसेच राज्यामध्ये गुटखा विक्री करणारे विक्रेते यांच्याविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. राजेंद्र शिंगणे (०३-०९-२०२०) : (१) कोरोनाच्या काळात लॉकडाऊन असताना बीड शहरात ४० कोटी रुपयांचे गुटखा कुपन छापणारे मारुन पोलिसांनी जप्त केले, हे खरे आहे.

तथापि सदर प्रकरणाचा तपास पोलीस करित असून चौकशीअंती कारवाई करण्यात येईल.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) अन्न व औषध प्रशासनाच्या बीड येथील अधिकाऱ्यांनी व पोलिसांनी संयुक्तपणे कारवाई करून बीड शहरातील गांधीनगर भागात दिनांक ०९/०४/२०२० रोजी छापा टाकून प्रतिबंधित अन्न पदार्थाचा रु. ४० कोटी, २३ लाख २६ हजार किंमतीचा साठा जप्त केला. सदर प्रकरणी संबंधित इसमाविरुद्ध पेठ बीड पोलीस स्थानकात प्रथम खबर अहवाल क्रमांक १०५/२०२० दाखल करण्यात आलेला आहे. पोलिसांकडून याबाबतचा अधिक तपास सुरु आहे. अन्न व औषध प्रशासनाच्या बीड येथील अधिकाऱ्यांनी व पोलिसांनी संयुक्तपणे महार टाकळी चेकपोस्ट येथे कारवाई करून रु. ३५,०४,०००/- किंमतीचा मुद्देमाल जप्त केला आहे. सदर प्रकरणी संबंधित इसमाविरुद्ध चंकलंबा पोलीस स्थानकात प्रथम खबर अहवाल क्रमांक ११९/२०२० दाखल करण्यात आलेला आहे.

सदर दोन्ही प्रकरणातील प्रतिबंधित अन्न पदार्थांचे नमुने विश्लेषणासाठी प्रयोगशाळेत पाठविण्यात आले असून, विश्लेषणाचे अहवाल प्राप्त होताच संबंधितांविरुद्ध अन्न सुरक्षा व मानदे कायद्यांतर्गत पुढील योग्य ती कारवाई करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**श्रीवर्धन (जि.रायगड) तालुक्यातील दिघी पोरबंदर प्रकल्पामध्ये
झालेल्या कराराची अंमलबजावणी करण्याबाबत**

(२७) ३५१३ (०२-०६-२०२०). श्री.रमेशदादा पाटील : सन्माननीय बंदरे मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) श्रीवर्धन (जि.रायगड) तालुक्यातील दिघी पोर्ट प्रकल्पामध्ये बाधित झालेल्या मच्छिमर कोळी बांधवांना रोजगारासाठी दिघी पोर्टमध्ये नोकरी मिळणे, पिण्याच्या पाण्यासाठी प्रतिदिन १०० पाण्याचे टँकर उपलब्ध करणे,

कुटुंबाच्या उदरनिर्वाहासाठी प्रतिमहिना ठराविक रक्कम देणे, छोटे-मोठे ठेकेदारीचे काम मिळणे, आधुनिक दवाखाना व प्रशस्त खेळाचे मैदान उपलब्ध करून देणे, मासे साठविण्यासाठी शीतगृहे आणि जेटीचे नव्याने बांधकाम करून देणे, अशा प्रकारच्या अनेक सुविधांचा करार दिघी पोर्टने केला असून माहे एप्रिल, २०२० च्या शेवटच्या सप्ताहपर्यंत याची अंमलबजावणी झाली नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी दिघी पोर्टकडे विचारणा केली असता महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड व स्थानिक पोलीस ठाण्यातून मच्छीमार बांधवांवर दबाव आणला जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून श्रीवर्धन तालुक्यातील दिघी बंदर प्रकल्पामध्ये कोळी समाज व दिघी पोर्ट प्राधिकरण यांच्यामध्ये झालेल्या कराराची अंमलबजावणी करून मच्छीमार बांधवांना न्याय देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अस्लम शेख (०४-०९-२०२०) : (१) अंशतः खरे आहे. प्रकल्पामध्ये बाधित झालेल्या मच्छीमार कोळी बांधवांना रोजगार आणि लहान-मोठी ठेकेदारीची कामे देण्यात आली आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) दिघी बंदराचे विकासक मे.दिघी पोर्ट लि. ही कंपनी दिवाळखोरीत गेल्याने, सदर कंपनीविरुद्ध राष्ट्रीय कंपनी कायदा न्यायाधिकरण (National Company Law Tribunal) यांच्याकडे दिनांक २५/३/२०१८ रोजी दावा दाखल झाला होता. ह्या न्यायाधिकरणाने दिनांक ५/३/२०२० रोजीच्या आदेशान्वये, यापुढे दिघी पोर्टचे कामकाज चालविण्यासाठी मे.अदानी पोर्टस् अँड एसईझेड प्रा.लि. या नवीन विकासक कंपनीची निवड केली आहे. ह्या अनुषंगाने, दिघी पोर्टच्या पूर्वीच्या व्यवस्थापनाने कोळी समाजाशी केलेल्या कराराच्या अंमलबजावणीसंदर्भात पुढील रुपरेषा नवीन विकासक कंपनीमार्फत ठरविणे प्रस्तावित आहे.

**रायगड जिल्ह्यामध्ये आयुष्यमान भारत प्रधानमंत्री जनआरोग्य
योजनेतर्गत लाभार्थीना कार्डचे वाटप करण्याबाबत**

(२८) ३५७२ (०२-०६-२०२०). श्री.जयंत पाटील, श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) केंद्र शासनाने आयुष्यमान भारत प्रधानमंत्री जनआरोग्य योजना दिनांक २३ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास सुरु केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, रायगड जिल्ह्यात ४ लाख ३४ हजार १२२ नागरिकांची निवड आयुष्यमान योजनेतर्गत करण्यात आली असून त्यांना दरवर्षी ५ लाख रुपयापर्यंतचे वैद्यकीय उपचार मोफत मिळणार आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या योजनेचे काम रायगड जिल्ह्यात संधगतीने सुरु असल्याने केवळ १ लाख ५३ हजार ४७६ जणांना या योजनेचे कार्ड वाटप करण्यात आले असून २ लाख ८० हजार ६४६ लाभार्थ्यांना कार्डचे वाटप करण्यात आले नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, या योजनेची नोंदणी करून कार्ड देण्यासाठी रुपये ३०/- फी आकारण्याच्या सूचना असताना केंद्र चालक लाभार्थींकडून रुपये १००/- फी आकारित आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून चौकशीच्या अनुषंगाने लाभार्थींकडून जादा फी आकारित असलेल्या केंद्र चालकांविरुद्ध कारवाई करून लाभार्थ्यांना कार्ड मिळण्याबाबत कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (०२-०९-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

- (२) दिनांक २३/०७/२०२० पर्यंत या योजनेतर्गत १ लाख ८७ हजार ७९१ जणांना ई-कार्ड वाटप करण्यात आले आहे. उर्वरित लाभार्थ्यांना जिल्ह्यातील १८ अंगीकृत रुग्णालयातून व ६४८ आपले सरकार सेवा केंद्रातून ई-कार्ड वितरणाचे काम चालू आहे.

(३) अंगीकृत रुग्णालयाकडून ई-कार्डचे वाटप मोफत केले जाते. तर आपले सरकार सेवा केंद्रामधून ई-कार्डसाठी रु.३०/- इतके शुल्क आकारले जाते. लाभार्थ्यांकडून जास्तीच्या फी आकारल्याच्या कोणत्याही तक्रारी प्राप्त झालेल्या नाहीत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

कळमनुरी (जि.हिंगोली) तालुक्यातील अवैध वाळू उत्खनन रोखण्याबाबत

(२९) ३६०० (०२-०६-२०२०). श्री.विप्लव बाजोरिया : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कळमनुरी (जि.हिंगोली) तालुक्यातील परिसरात वाळू माफिया रेती घाटातून अवैधरित्या वाळू उत्खनन करून शासनाचा महसूल बुडवित असल्याचे माहे एप्रिल, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त अवैध वाळू उपसा प्रकरणी शासनाकडे तक्रारी करूनही वाळू माफियांवर कोणतीही कारवाई होत नसल्याने वाळू माफिया शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांच्या संगनमताने अवैधरित्या वाळू उत्खनन करीत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी महसूल विभागाने वाळूचे अवैध उत्खनन करणाऱ्यांवर कारवाई करण्यासाठी भरारी पथक स्थापन केले आहे काय, या पथकाने एका वर्षात किती दंडाची रक्कम शासनास जमा केली व किती गुन्हे दाखल केले आहेत,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अवैध वाळू उपसा रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बाळासाहेब थोरात (२९-०७-२०२०) : (१), (२), (३) व (४) कळमनुरी (जि.हिंगोली) तालुक्यात वाळूचे अवैध उत्खनन व वाहतूक होत असल्याची बाब माहे एप्रिल, २०२० मध्ये निदर्शनास आली आहे.

कळमनुरी तालुक्यात गौण खनिजाचे अवैध उत्खनन व वाहतूक रोखण्यासाठी तालुकास्तरावर भरारी पथकाची स्थापना करण्यात आली आहे. सदर पथकामार्फत नदीपात्र तसेच रस्त्यावर गस्त घालून गौण खनिज वाहतूक करणाऱ्या वाहनांची तपासणी करून गौण खनिज उत्खनन व वाहतुकीस आळा घालण्यात येते. सदर पथकामार्फत कळमनुरी तालुक्यात माहे एप्रिल, २०२० मध्ये वाळूची अवैध वाहतूक करणारे १२ वाहनांवर कारवाई करून रु.१६.२५ लक्ष इतक्या दंडात्मक रक्कमेची आकारणी करण्यात आली आहे. त्यापैकी रु.३.५५ लक्ष इतकी दंडात्मक रक्कम वसूल करण्यात आली असून उर्वरित रक्कम वसूलीची कार्यवाही सुरु आहे.

तसेच सन २०१९-२०२० मध्ये कळमनुरी तालुक्यात सदर पथकामार्फत गौण खनिजाची अवैध वाहतूक करणाऱ्या ३५ वाहनांवर कारवाई करून रु.४४.६२ लक्ष इतक्या दंडात्मक रक्कमेची आकारणी करण्यात आली आहे. त्यापैकी रु.२७.९९ लक्ष इतकी दंडात्मक रक्कम वसूल करण्यात आली असून उर्वरित रक्कम वसूलीची कार्यवाही सुरु आहे. तसेच ३ प्रकरणी गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील प्रशिक्षित व नोंदणीकृत परिचारीकांना प्राधान्याने नोकरीमध्ये सामावून घेण्याबाबत

(३०) ३७७२ (१९-०६-२०२०). श्री.सदाशिव खोत, श्री.विलास पोतनीस, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, अॅड.निरंजन डावखरे, डॉ.परिणय फुके, श्री.महादेव जानकर, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.विनायकराव मेटे, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात ७५ प्रशिक्षित व नोंदणीकृत परिचारीका नोकरीसाठी शासनाकडून पदाच्या उपलब्धतेची वाट पाहत असताना राज्यातील परिचारीकांची संधी डावलून शासनाच्यावतीने केरळमधील परिचारीकांना अधिक वेतनावर पाचारण करण्यात येत असल्याने हे अन्यायकारक असल्याचा प्रश्न महाराष्ट्र राज्य परिचारीका व आरोग्य सेवा कर्मचारी संघटना समन्वय समितीने उपस्थित केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात माहे फेब्रुवारी, २०१८ नंतर परिचारीका भरती प्रक्रिया झालेली नसल्यामुळे सदरहू ७५ प्रशिक्षित व नोंदणीकृत परिचारीका नोकरीसाठी शासनाकडून पदाच्या उपलब्धतेची वाट पाहत असल्याचे निवेदन मा.मुख्यमंत्री व मा.सार्वजनिक आरोग्य मंत्री आदींकडे माहे मे, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान सादर केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त परिचारीकांना डावलून केरळ राज्यातून परिचारीकांना अधिक वेतनावर पाचारण करण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत,

(४) तसेच, राज्यात कोरोना विषाणूच्या पार्श्वभूमीवर ७० हजार परिचारीका काम करण्यास उत्सुक असल्याने परिचारीकांच्या पदभरतीची जाहिरात काढण्याची मागणी परिचारीकांच्या संघटनांनी शासनाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने सदरहू प्रशिक्षित व नोंदणीकृत परिचारीकांना प्राधान्याने नोकरीमध्ये सामावून घेण्याच्यादृष्टीने तसेच परिचारीकांच्या पदभरतीची जाहिरात काढण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (१५-०९-२०२०) : (१) महाराष्ट्र राज्य जिल्हा परिषद आरोग्य सेवा कर्मचारी संघटनेने निवेदन दिले हे खरे आहे. परंतु राज्यातील परिचारीकांची संधी डावलून केरळमधील परिचारीकांना पाचारण करण्यात आले हे खरे नाही. त्यांना कोविड-१९ उपचारासाठी कंत्राटी पध्दतीने नेमण्यात आले आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) कोविड-१९ रुग्णालयांमध्ये कंत्राटी नियुक्तीबाबत जाहिरात देऊनही सदर कंत्राटी पदावर रूजू होण्यास प्रशिक्षण नोंदणीकृत परिचारीका उपलब्ध न झाल्याने रिक्त राहिलेल्या पदावर केरळ येथील प्रशिक्षित परिचारीकांना नियुक्ती देण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वरुड (जि.अमरावती) तालुक्यातील संत्रा प्रकल्पाचे
काम प्रलंबित असल्याबाबत**

(३१) ४२१४ (१६-०७-२०२०). डॉ.रणजित पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११३२ ला दिनांक २७ फेब्रुवारी, २०२० रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय फलोत्पादन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) वरुड (जि.अमरावती) तालुक्यातील संत्रा प्रकल्पाच्या कामाचे गत १ वर्षापूर्वी उद्घाटन होऊनही प्रकल्पाचे काम भूमी अधिग्रहणामुळे प्रलंबित असल्याचे माहे जानेवारी, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संत्रा प्रकल्पाचे काम सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे काय,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. संदीपानराव भुमरे (१६-०९-२०२०) : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मंडणगड (जि.रत्नागिरी) येथील शिगवण कॉम्प्लेक्स इमारतीचे
बांधकाम करताना विनापरवाना उत्खनन व वाहतूक केल्याबाबत**

(३२) ४२५६ (१७-०७-२०२०). श्री.रामदास कदम : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मंडणगड (जि.रत्नागिरी) येथील शिगवण कॉम्प्लेक्स या इमारतीचे बांधकाम करताना श्री.प्रकाश शिगवण यांनी तळमजला तयार करणेसाठी दगड माती या दोन खनिजांचे विनापरवाना उत्खनन व वाहतूक केल्याचा प्रकार नुकताच निदर्शनास आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बाळासाहेब थोरात (१४-०९-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

(२) अवैध उत्खनन प्रकरणी तहसिलदार, मंडणगड यांनी संबंधितास रु.३,१२,३६,९२०/- इतक्या दंडात्मक रक्कमेचे आदेश दिनांक २७/८/२०१९ रोजी पारीत केले आहेत. सदर आदेशाविरुद्ध संबंधित व्यक्तीने मा.मुंबई उच्च न्यायालयात अपिल दाखल केले असता, मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने दिनांक ४/९/२०१९ रोजी रक्कम रु.४,४७,२००/- इतकी रक्कम भरून घेणेबाबत आदेश दिल्याने संबंधितांनी सदर रक्कम शासनजमा केलेली आहे. सद्यःस्थितीत सदर प्रकरण मा.मुंबई उच्च न्यायालयात अंतिम निर्णयार्थ प्रलंबित आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

गंगाखेड (जि.परभणी) येथील बस स्थानकाशेजारील रेल्वे उड्डाण पुलाचे काम पूर्ण करण्याबाबत

(३३) ४२५८ (१७-०७-२०२०). श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ६८८ ला दिनांक १८ मार्च, २०२० रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गंगाखेड (जि.परभणी) येथील बसस्थानक शेजारील रेल्वे उड्डाणपुलाचे प्रलंबित काम माहे डिसेंबर, २०१९ अखेर पूर्ण करण्यात येईल असे आश्वासन शासनाने सन २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान स्थानिक लोकप्रतिनिधींना दिले असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर कामाची सद्यःस्थिती काय आहे, त्यासाठी किती निधी शासनमार्फत उपलब्ध करून देण्यात आला आहे तसेच उक्त काम कधीपर्यंत पूर्ण करण्याचे नियोजित आहे, याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (२६-०८-२०२०) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) प्रश्नाधीन उड्डाणपूलाचे काम प्रगतीपथावर असून अद्यापपर्यंत रु.२१७४.९२ लक्ष इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. निधीची मर्यादित उपलब्धता, संकल्प चित्रातील बदल तसेच, सद्यस्थितीतील कोविड-१९ आपत्कालीन परिस्थिती इत्यादी मुळे काम पूर्ण करण्यास विलंब झाला आहे. सदर पूलाच्या अधिकाऱ्याच्या प्रस्तावास मंजूरी व निधी उपलब्धतेच्या अधिन राहून माहे मार्च, २०२२ पर्यंत काम पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

**परभणी जिल्ह्यात स्वच्छ भारत मिशन अभियानांतर्गत झालेल्या
शौचालयाच्या कामांची पुनर्तपासणी करण्याबाबत**

(३४) ४२५९ (१७-०७-२०२०). श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परभणी जिल्ह्यात स्वच्छ भारत मिशन अभियानांतर्गत उभारण्यात आलेल्या शौचालयाची कामे केवळ कागदोपत्रीच पूर्ण करण्यात आली असून बहुतांशी ठिकाणी गैरप्रकार झाल्याने मागील चार वर्षात मंजूर झालेली व पुर्ण झालेली शौचालयाची कामे यांची पुनर्तपासणी करण्याबाबत सामाजिक कार्यकर्त्यांनी केलेल्या मागणीवर निर्णय घेण्यात आला आहे काय,

(२) असल्यास, मागील चार वर्षात करण्यात आलेली शौचालयाची कामे, वितरीत करण्यात आलेला निधी, अधिकाऱ्यांनी व कंत्राटदार यांनी केलेले गैरव्यवहार व इतर सर्व प्रकरणांची विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांचेमार्फत चौकशी करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांचेकडून प्राप्त अहवालानुसार तत्कालीन मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, परभणी यांचेविरुद्ध सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक ०८/०४/२०१९ च्या जापनान्वये दोषारोपपत्र बजावून सुरु करण्यात आलेली विभागीय चौकशी पूर्ण झाली आहे काय, त्याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे, तसेच चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गुलाबराव पाटील (२८-०८-२०२०) : (१) व (२) परभणी येथील सामाजिक कार्यकर्त्यांनी मुख्य सचिव यांचेकडे केलेल्या तक्रारीच्या अनुषंगाने विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांचेमार्फत चौकशी करण्यात आलेली आहे.

(३) विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांचेकडून प्राप्त अहवालानुसार तत्कालीन मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, परभणी यांचेविरुद्ध सामान्य प्रशासन विभाग व ग्रामविकास विभागाकडून विभागीय चौकशी कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील संचमान्यता
पट संख्येनुसार करण्याबाबत**

(३५) ४३०९ (१५-०७-२०२०). डॉ.रणजित पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील संचमान्यता दरवर्षी ३० सप्टेंबर च्या पटसंख्येनुसार करावी असे शासन आदेश आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक ३० सप्टेंबर, २०१५ च्या विद्यार्थी संख्येच्या आधारे सन २०१६-२०१७ करीता शिक्षकांची पदे मंजूर करता येतील काय,

(३) असल्यास, मागील वर्षाच्या व चालू वर्षाच्या पटसंख्येतील फरकामुळे शिक्षकांच्या पदसंख्येत तफावत होत असून त्याचे शालेय व्यवस्थेवर विपरीत परिणाम होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दिनांक ३० सप्टेंबर, २०१६ प्रमाणे शिक्षक संख्या निश्चित होईपर्यंत अतिरिक्तांच्या समायोजनाबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. वर्षा गायकवाड (२७-०७-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

(२) नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) सन २०१६-२०१७ ची समायोजनाची कार्यवाही पूर्ण झालेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नवी मुंबई, ठाणे, कल्याण-डोंबिवली, मिरा भाईंदर आणि
वसई दरम्यान जलवाहतूक सुरु करण्याबाबत**

(३६) ४३४२ (१५-०७-२०२०). अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, श्री.रमेशदादा पाटील : सन्माननीय बंदरे मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रस्ते, रेल्वे आणि मेट्रो वाहतुकीच्या सेवेला नवा पर्याय उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने जलवाहतूक प्रकल्पाची आखणी करण्यात आली असून ठाणे, वसई, मिरा-भाईंदर, कल्याण-डोंबिवली आणि नवी मुंबई या खाडी किनाऱ्यांलगतच्या शहरांना जलवाहतूक प्रकल्पांच्या माध्यमातून जोडण्याचे नियोजन ठाणे महानगरपालिकेकडून करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सुमारे १९ कोटी रुपयाहून अधिक निधी खर्च करून जलवाहतूक प्रकल्पाचे सविस्तर विकास आराखडे तयार करण्यात आले परंतु त्यांच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक निधी, परवानगी आणि नियोजनाच्या अभावामुळे प्रकल्पाचे काम रखडले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून जलवाहतूक प्रकल्पांना गती देऊन सुरु करण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अस्लम शेख (०४-०९-२०२०) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

ठाणे महानगरपालिकेमार्फत सदरचे काम दोन टप्प्यांमध्ये करण्यात येणार असून, प्रथम टप्प्यात जलवाहतूक मार्ग क्र. ५३ मधील वसई-ठाणे-कल्याण या ५४ कि.मी. लांबीच्या जलमार्गाचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल रक्कम रु. ५.७८ कोटी एवढी सल्ला फी अदा करून भारतीय आंतरदेशिय जलमार्ग प्राधिकरणास सादर केला असून, सदर अहवालास मान्यता मिळाली आहे.

केंद्र शासनाच्या पोत परिवहन मंत्रालयामार्फत दिनांक १७ जुलै, २०१९ व दिनांक २ जानेवारी, २०२० रोजी मा.केंद्रीय मंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली झालेल्या बैठकीच्या इतिवृत्तांतानुसार पहिल्या टप्प्यामध्ये मिरा भाईंदर, कोलशेत, काल्हेर व डोंबिवली या ४ ठिकाणी जेटी विकसित करण्याचे काम प्राधान्याने घेऊन महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाने हा प्रकल्प ५०% रक्कम ही सागरमाला योजनेतर्गत व ५०% रक्कम राज्य शासनाच्या मान्यतेसह उपलब्ध करणेबाबतच्या सूचना दिलेल्या आहेत. ठाणे महानगरपालिकेकडून प्रकल्प प्रस्ताव व पर्यावरण विषयक दाखला शासनास सादर करण्यासंदर्भात सूचना देण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना पीक विम्याची मदत देण्याबाबत

(३७) ४३८८ (१५-०७-२०२०). डॉ.रणजित पाटील, श्री.विनायकराव मेटे :
सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात माहे ऑक्टोबर, २०१९ मध्ये झालेल्या अवकाळी पावसामुळे शेतपिकांचे नुकसान झाले असून राज्यातील दोन लाखांपेक्षा जास्त शेतकऱ्यांनी पीक विमा काढलेले असून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना पीक विम्याचे पैसे मिळत नसल्याची बाब माहे एप्रिल, २०२० च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बीड जिल्ह्यात अवकाळी पावसामुळे नुकसानग्रस्तांचे पंचनामे होऊनही बीड तालुक्यासह इतर तालुक्यांच्या महसूल मंडळांमध्ये सन २०१९-२०२० या कालावधीचा पीकविमा मंजूर झालेला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बीड जिल्ह्यात शेतकऱ्यांनी पीकविमा भरूनही गतवर्षी रब्बी हंगामासाठी पीक विमा कंपनीने निविदा भरले नाही तसेच यावर्षीच्या खरीप हंगामासाठी पीक विमा कंपनीने निविदा भरले नसल्याने शेतकऱ्यांना पीक विम्याची मदत मिळण्यास अडचणी निर्माण होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्यात पीक विम्याची मदत देण्यास विलंब करणाऱ्या विमा कंपनी व दोषी अधिकारी यांचेवर कारवाई करून शेतकऱ्यांना पीक विम्याची मदत देण्याबाबत तसेच बीड जिल्ह्याकरीता पीक विमा कंपनीमार्फत निविदा भरण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दादाजी भुसे (०२-०९-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

खरीप २०१९ मध्ये बीड जिल्ह्यात प्रधानमंत्री पीक विमा योजना भारतीय कृषी विमा कंपनीमार्फत राबविण्यात आली. बीड जिल्ह्यातील सहभागी शेतकरी अर्जदारांपैकी १३.७२ लाख शेतकऱ्यांना रक्कम रुपये ६३९.४२ कोटी नुकसान भरपाई विमा कंपनीमार्फत निश्चित करून पात्र शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यावर जमा करण्यात आली आहे.

(३) प्रधानमंत्री पीक विमा योजनेतर्गत रब्बी २०१९-२०२० करीता बीड जिल्ह्याकरीता कोणत्याही विमा कंपनीने सहभाग घेतला नव्हता हे खरे आहे.

शासन निर्णय क्र. प्रपीवियो-२०२०/प्र.क्र.४०/११-अ, दिनांक १७ जून, २०२० अन्वये बीड जिल्ह्यासाठी खरीप हंगाम २०२० पासून पुढील तीन वर्षे करिता भारतीय कृषी विमा कंपनीची निवड करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

बीड शहरालगत असलेल्या राष्ट्रीय महामार्गावरील बाह्य वळण रस्ता येथे सर्व्हिस रोड बांधण्याबाबत

(३८) ४४१५ (१६-०७-२०२०). श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीड शहरालगत असलेल्या राष्ट्रीय महामार्गावरील बाह्य वळण रस्ता येथील माजलगाव रोड (पिंपळनेर मार्ग), कुर्ला रोड (मोंढा), बीड-परळी राष्ट्रीय महामार्ग (पांगरी बावडी) येथे सर्व्हिस रोड आवश्यक असल्याची मागणी सातत्याने केली जात आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर सर्व्हिस रोड दळणवळणाच्या सुलभतेसाठी आवश्यक असताना आतापर्यंत याबाबत काहीही कार्यवाही झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार सदर सर्व्हिस रोडबाबत त्वरित निर्णय घेवून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (१०-०८-२०२०) : (१) होय, अशी मागणी केली जात असल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, औरंगाबाद यांनी कळविले आहे.

(२) व (३) येडशी ते औरंगाबाद रा.म. ५२ च्या चौपदरीकरणाचे काम केंद्र शासनाच्या भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणाच्या अखत्यारित आहे.

सदर कामात बीड शहरासाठी बाह्यवळण रस्त्याच्या कामात माजलगाव रोड (पिंपळनेर मार्ग), कुर्ला रोड (मोंढा), बीड परळी राष्ट्रीय महामार्ग (पांगरी बावडी) येथे सर्विस रोड/स्लीप रोडची तरतूद नव्हती. याबाबत लोकप्रतिनिधींची तथा जनतेची मागणी झालेली असल्यामुळे त्याबाबतचा वेगळा प्रस्ताव तयार करणेसाठी स्वतंत्र सल्लागारामार्फत अभ्यास सुरु असून तो पूर्ण होताच तसा प्रस्ताव वरीष्ठ कार्यालयास पाठविण्यात येईल व मंजूरीनंतर सर्विस रोड/स्लिप रोडचे काम हाती घेण्यात येईल, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, औरंगाबाद यांनी कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बीड जिल्ह्यातील अहमदपूर-अहमदनगर राष्ट्रीय महामार्गाचे
काम अपूर्णावस्थेत असल्याबाबत**

(३९) ४४१९ (१७-०७-२०२०). श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) बीड जिल्ह्यातील अहमदपूर-अहमदनगर हा राष्ट्रीय महामार्ग ४५८ डी मधील मांजरसुम्भा ते चुंबळीफाटा हा २३ कि.मी. लांबीचा रस्ता प्रलंबित असून नियमानुसार सदर रस्ता २ वर्षात पूर्ण होणे गरजेचे होते, परंतु ३ वर्षे होऊनही रस्त्याचे काम अपूर्णावस्थेत असल्याने १ वर्षात ३० अपघात होऊन १९ जण ठार झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त ठिकाणी रस्त्याला दुभाजक, पथदिवे लावण्यात आले नसून रस्त्याच्या बाजूला असलेल्या नाल्यांचे बांधकाम केले नसल्यामुळे आजूबाजूच्या शेतकऱ्यांचे प्रचंड नुकसान झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, कंत्राटदाराच्या हलगर्जीपणामुळे रस्त्याच्या कामाला विलंब होत असून त्याचा मानसिक, आर्थिक व शारीरिक त्रास लोकांना सहन करावा लागत असल्याच्या तक्रारी सामाजिक कार्यकर्ते तसेच नागरिकांनी मा.मुख्यमंत्री महोदय व जिल्हाधिकारी यांच्याकडे केलेल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार दोषी कंत्राटदाराविरोधात कारवाई करून रस्त्याचे काम पूर्ण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२०-०८-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

अहमदपूर-चुंबळीफाटा राष्ट्रीय महामार्ग ५४८ डी मधील मांजरसुम्भा ते चुंबळीफाटा (कि.मी.१३७/३०० ते कि.मी.१६९/४७२) एकूण लांबी ३२.१७२ कि.मी. रस्त्याचे दिनांक १८/०८/२०१७ रोजी कार्यारंभ आदेश देण्यात आलेले होते. निविदेप्रमाणे काम पूर्ण होण्याचा दिनांक १७/०८/२०१९ पावेतो होता. सदर कामास दिनांक ३१/०७/२०२० पावेतो मुदतवाढ देण्यात आलेली आहे. सद्यःस्थितीत ९६% काम पूर्ण झालेले आहे. रस्त्याचे काम सुरु असताना वाहतुकीस अडथळा निर्माण होऊ नये / अपघात होऊ नये यासाठी रस्त्यावर दिशादर्शक/सूचना फलके लावण्यात आलेली होती. पोलीस विभागाकडून प्राप्त माहितीनुसार मागील एका वर्षात सदरील रस्त्यावर झालेल्या अपघातापैकी बहुतांशी अपघात रस्त्याच्या अपूर्णावस्थेमुळे नसून इतर कारणामुळे झालेले आहेत.

(२) हे खरे नाही.

सद्यःस्थितीत रस्त्याचे काम ९६% पूर्ण झालेले आहे. रस्त्यामध्ये ज्या ठिकाणी शहरी भाग आहे, अशा ठिकाणी एकूण लांबी २.२०० कि.मी. पैकी २.१५० कि.मी. चे बांधिव गटारीचे काम पूर्ण झालेले आहे. तसेच, शहरी भागातील दुभाजक करण्याचे काम प्रगतीपथावर आहे. त्यानंतर त्यावर पथदिवे लावण्याचे काम पूर्ण करून घेण्यात येईल. ग्रामीण भागातील उघडी नाले एकूण लांबी २९.०० कि.मी. पैकी २७.०० कि.मी. चे काम पूर्ण करण्यात आलेले असून उर्वरित किरकोळ कामे लवकरात लवकर पूर्ण करून घेण्यात येत आहेत, जेणेकरून शेतकऱ्यांचे नुकसान होणार नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सद्यःस्थितीमध्ये एकूण लांबी ३२.१७२ कि.मी. संपूर्ण लांबीमध्ये रस्त्याच्या काँक्रीटकरणेचे काम पूर्ण झालेले असून रस्ता वाहतुकीसाठी सुरु करण्यात आलेला असून सुस्थितीत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

बीड नगरपरिषदेंतर्गत क्षेत्रातील नालेसफाई व स्वच्छतेची कामे पूर्ण करण्याबाबत

(४०) ४४३० (१६-०७-२०२०). श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोरोना व पावसाळ्याच्या पार्श्वभूमीवर प्रत्येक महानगरपालिका व नगर परिषदेकडून संपूर्ण शहरात मान्सूनपूर्वी कामे पूर्ण केली जातात, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बीड नगरपरिषदेंतर्गत क्षेत्रातील नालेसफाई व स्वच्छता करण्यात आली नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२७-०७-२०२०) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) बीड नगरपरिषदेमार्फत संपूर्ण शहरात मान्सून पुर्व नालेसफाई करण्यात आलेली असल्याबाबत मुख्याधिकारी, बीड नगरपरिषद यांनी अहवाल सादर केला आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

बीड नगरपरिषदेला मलनिस्सारण केंद्रासाठी जागा मिळण्याबाबत

(४१) ४४५६ (१६-०७-२०२०). श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीड नगरपरिषदेला अटल अमृत योजनेंतर्गत असलेल्या मलनिस्सारण केंद्रासाठी जागा मिळाली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर योजनेला सुरुवात करून कित्येक महिन्यांचा कालावधी लोटला असून शहरातील रस्ते, नाले यांची दुर्दक्षा झाली असल्यामुळे शहरातील नागरिकांकडून उक्त योजना तात्काळ पूर्ण करण्यात यावी अशी मागणी होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीनुसार सदर मलनिस्सारण केंद्रासाठी जागा कधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२८-०७-२०२०) : (१), (२), (३) व (४) केंद्र शासन पुरस्कृत अमृत अभियानांतर्गत रुपये १६५.८० कोटी किंमतीच्या बीड शहर मलनिस्सारण प्रकल्पास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे.

सदर प्रकल्पाची कार्यान्वयन यंत्रणा महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण असून त्यांनी या प्रकल्पाचे कार्यादेश दिनांक १९ जुलै, २०१८ रोजी दिले आहेत.

सदर प्रकल्पाच्या मलशुध्दीकरण केंद्र (STP) साठी मौजे जीरेवाडी येथे जमीन उपलब्ध करून देण्यात आलेली होती. परंतु सदर जमीन देण्याबाबत स्थानिक जीरेवाडी ग्रामपंचायत अनुकूल नसल्याकारणाने त्याठिकाणी मलशुध्दीकरण केंद्राचे बांधकाम शक्य नाही.

त्यानुषंगाने जिल्हाधिकारी, बीड यांनी दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०२० रोजीच्या बैठकीतील निर्देशानुसार बीड नगरपरिषदेच्या दिनांक ०३ मार्च, २०२० च्या सर्वसाधारण सभेत जमीन खरेदीच्या प्रस्तावास मान्यता देण्यात आलेली असून सदर मलशुध्दीकरण केंद्रासाठी जमीन खरेदीसाठीच्या निविदा दिनांक २९ जून, २०२० रोजी मागविण्यात आलेल्या असून जमीन खरेदीबाबत कार्यवाही सुरु करण्यात आलेली आहे.

कोरोना विषाणूच्या पार्श्वभूमीवर राज्यातील आदिवासी आश्रमशाळांमधील विद्यार्थ्यांच्या उपस्थितीबाबत

(४२) ४५५७ (१५-०७-२०२०). श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात तीन महिन्यांपासून लॉकडाऊन सुरु असल्यामुळे आदिवासी आश्रमशाळांमधील विद्यार्थी घरी असून त्यांच्या पालकांनी गरिबीमुळे त्यांना रोजंदारी आणि गुरे राखण्यास पाठवल्यामुळे त्यांना पुन्हा शाळांमध्ये आणण्याचे संस्थाचालक आणि शासनापुढे आव्हान उभे आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कोरोनाच्या भितीपोटी अनेक पालक त्यांना पुन्हा शाळेत पाठवण्याच्या मनस्थितीत नसल्याने व शासनाने ई-शिक्षण देण्याचा विचार सुरु केल्यामुळे आदिवासी आश्रमशाळांमधील विद्यार्थ्यांचे गळतीचे प्रमाण यावर्षी जास्त असल्याने शिक्षण संस्थाचालकांच्या पुढे विद्यार्थ्यांच्या उपस्थितीचा प्रश्न निर्माण झाल्याची माहिती माहे जून, २०२० च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून आश्रमशाळांमधील विद्यार्थ्यांचे गळतीचे प्रमाण रोखण्यासंदर्भात कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी (०४-०९-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

अशा प्रकारची कोणतीही बाब शासनाचे निदर्शनास आलेली नाही.

(२) ते (४) अद्याप शाळा सुरु झाल्या नसल्याने विद्यार्थ्यांच्या उपस्थितीचा व गळतीचा प्रश्न उद्भवत नाही.

तिवरे धरण दुर्घटनाग्रस्तांचे पुनर्वसन करण्याबाबत

(४३) ४५७६ (१७-०७-२०२०). श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, डॉ.परिणय फुके, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.सदाशिव खोत, श्री.महादेव जानकर, श्री.विनायकराव मेटे : तारांकित प्रश्न क्रमांक २३८३ ला दिनांक ९ मार्च, २०२० रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तिवरे धरण (ता.चिपळूण, जि.रत्नागिरी) फुटल्यानंतर १६ कुटुंबावर संकट आल्याने ११ महिन्यांचा कालावधी उलटूनही तिवरे धरण दुर्घटनाग्रस्तांचे पुनर्वसन दिनांक २ जुलै, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास झालेले नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू दुर्घटनेनंतर मंत्र्यांच्या बैठका, दौरे झाले असून त्यानुषंगाने दुर्घटनाग्रस्त कुटुंबांचे पुनर्वसन आणि गावाचे विस्थापन करण्याबाबत चर्चा व विचारविनिमय तसेच घोषणा होऊनही कोणतीही कारवाई झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून तिवरे धरण दुर्घटनाग्रस्तांचे विनाविलंब योग्य त्या ठिकाणी पुनर्वसन व विस्थापन करण्याच्यादृष्टीने कोणत्या उपाययोजना केल्या वा करण्यात येत आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विजय वडेटीवार (०२-०९-२०२०) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

रत्नागिरी जिल्ह्यातील तिवरे धरण फुटी दुर्घटनाग्रस्तांचे कंटेनररूपी निवासस्थानामध्ये तात्पुरते पुनर्वसन करण्यात आले असून त्या घरात पंखा, स्नानगृह, शौचालय यासह विद्युत, पाणी व रस्ता या आवश्यक सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत. तसेच शासन निर्णयानुसार अनुज्ञेय असलेली सर्व मदत दुर्घटनाग्रस्तांना देण्यात आलेली आहे.

(३) मौजे तिवरे येथील बाधित घरांचे तसेच त्या परिसरातील भविष्यात धोका पोहचू शकेल अशा एकूण ५६ घरांचे कायमस्वरूपी पुनर्वसन कोयना प्रकल्पाच्या नावे असलेल्या परंतु विनावापर पडून असलेल्या मौजे अलोरे व नागावे येथील जागेमध्ये करण्याचे प्रस्तावित असून सदर मिळकतीचे अधिकार अभिलेख महाराष्ट्र शासनाचे नावे करण्यात आले आहेत. सदर ठिकाणी घरांचे बांधकाम व सार्वजनिक प्रयोजनार्थ शाळा, अंगणवाडी, रस्ते, वीज, पाणी, सभागृह बांधणे इ. नागरी सोई सुविधांकरीता कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, चिपळूण यांचेकडून जिल्हाधिकारी यांचेकडे अंदाजपत्रके सादर करण्यात आली आहेत. सदर अंदाजपत्रकांना प्रशासकीय मान्यता देण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**संत निवृत्तीनाथ संस्थान त्र्यंबकेश्वर यांच्याकडून
पालखीसाठी प्रवास भाडे आकारल्याबाबत**

(४४) ४५८५ (१५-०७-२०२०). श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.सदाशिव खोत :

सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कोरोनामुळे पायी आषाढी वारीवर शासनाने निर्बंध घातल्यामुळे राज्यातील प्रमुख सात संतांच्या पालख्या पंढरपूरला नेण्यासाठी शासनाकडून शिवशाही बस उपलब्ध करून दिली जाईल असे माहे जून, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान सांगण्यात आले होते, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, काही संतांच्या पालखीसाठी हेलिकॉप्टरची सुविधा करण्यात येणार असल्याची चर्चा असल्यामुळे शासन विनामूल्य बससेवा उपलब्ध करून देणार असा समज संस्थांच्या विश्वस्तांचा झाला होता, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, शासनाने स्वखर्चाने शिवशाही बस उपलब्ध करून द्यावी असे तीन वेळा संत निवृत्तीनाथ संस्थान त्र्यंबकेश्वरच्या अध्यक्षांनी पत्र देऊनही शासनाने याकडे दुर्लक्ष केल्याने अत्यंत मानाच्या मानल्या जाणाऱ्या संत निवृत्तीनाथ संस्थान त्र्यंबकेश्वरच्या पालखीसाठी संस्थेने स्वतः रुपये ७१ हजार प्रवास भाडे भरल्यानंतर बस उपलब्ध करून देण्यात आली, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, शासनाने पालखीसाठी शिवशाही बस उपलब्ध करून देण्याचा शब्द न पाळल्यामुळे राज्यातील तमाम वारकरी भक्तांचे तसेच जनतेच्या भावना दुखावल्या गेल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. अनिल परब (१४-०८-२०२०) : (१) व (२) हे खरे नाही.

- (३) व (४) संतांच्या पालख्या पंढरपूर येथे नेण्यासाठी स्वखर्चाने शिवशाही बस उपलब्ध करून देण्याबाबतचे कोणतेही पत्र महामंडळास प्राप्त झालेले नव्हते. त्यामुळे राज्य परिवहन महामंडळाने त्यांच्या प्रचलित कार्यपध्दतीनुसार प्रासंगिक करारापोटी रु.७०,०००/- एवढी रक्कम स्वीकारण्यात आली होती. तथापि, वारकरी भक्तांच्या भावनेचा आदर राखून प्रासंगिक करारापोटी स्वीकारण्यात आलेली सदरची रक्कम महामंडळाने पुनश्चः संत निवृत्तीनाथ संस्थान, त्र्यंबकेश्वर यांना परत करण्यात आलेली आहे.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नगरपरिषद सिंदी रेल्वे (जि.वर्धा) येथील

नगराध्यक्षावर कारवाई करण्याबाबत

(४५) ४५८८ (१६-०७-२०२०). डॉ.परिणय फुके, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी :
सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नगरपरिषद सिंदी रेल्वे येथील (जि.वर्धा) नगराध्यक्षा यांनी कर्तव्यात कसूर केल्याप्रकरणी त्यांचेवर महाराष्ट्र नगरपरिषद, नगरपंचायती व औद्योगिक नागरी अधिनियम, १९६५ मधील कलम ५५ (१), ५५ (अ) अंतर्गत नगराध्यक्ष पदावरून दूर करण्याबाबतचा प्रस्ताव जिल्हाधिकारी, वर्धा यांचेमार्फत दिनांक १८ फेब्रुवारी, २०२० रोजी वा त्यासुमारास मा.नगरविकास मंत्री यांचेकडे सादर करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनास सादर केलेल्या प्रस्तावावर महाराष्ट्र नगरपरिषद, नगर पंचायती व औद्योगिक नागरी अधिनियम, १९६५ मधील कलम ५५ (अ) अन्वये शासनाने ६ महिन्यांमध्ये कारवाई करणे आवश्यक असतांनाही सदर प्रस्तावावर कोणतीही कार्यवाही करण्यात आली नसल्याने कर्तव्यात कसूर करणाऱ्या नगराध्यक्षांवर कारवाई करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री व मा.नगरविकास मंत्री यांचेकडे लेखी पत्राव्दारे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कर्तव्यात कसूर करणाऱ्या उक्त नगराध्यक्षांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२८-०७-२०२०) : (१) होय, जिल्हाधिकारी, वर्धा यांचा दिनांक १० जानेवारी, २०२० रोजीचा प्रस्ताव शासनास दिनांक २० जानेवारी, २०२० रोजी प्राप्त झालेला आहे.

(२) मा.लोकप्रतिनिधींकडून कार्यवाही करण्याच्या मागणीबाबतचे पत्र या विभागास प्राप्त झालेले दिसत नाही. तथापि, जिल्हाधिकारी, वर्धा यांच्या शासनास प्राप्त प्रस्तावाबाबत पुढील अर्धन्यायिक स्वरूपाची कार्यवाही करण्याची प्रक्रिया करण्यात येत आहे.

(३) सदर प्रकरणी शासनस्तरावरून चौकशी करण्यात आली नसून, जिल्हाधिकारी यांनी पाठवलेल्या प्रस्तावासोबतच्या चौकशी अहवालानुसार, पुढील अर्धन्यायिक स्वरूपाची कार्यवाही करण्यात येईल. याप्रकरणी सुनावणी दरम्यान सादर करण्यात येणाऱ्या कागदपत्रांच्या आधारे पुढील कार्यवाहीबाबत निर्णय घेण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शिऊर (ता.वैजापूर, जि.औरंगाबाद) येथे बनावट किटकनाशकांची
विक्री करणाऱ्या कंपनीवर कारवाई करण्याबाबत**

(४६) ४६३४ (२२-०७-२०२०). श्री.अंबादास दानवे : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) इतर राज्यातून महाराष्ट्र राज्यात किटकनाशके विक्री करण्याची परवानगी नसतांनाही मध्य प्रदेशातील टेन अॅगो केमिकल्स कंपनीच्या किटकनाशकाची विक्री शिऊर (ता.वैजापूर, जि.औरंगाबाद) येथे झाली असून सदरहू बनावट किटकनाशके असल्याचे माहे जून, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बेकायदेशीर व बनावट किटकनाशकाची विक्री करणाऱ्या कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दादाजी भुसे (१५-०९-२०२०) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) मे.टन अॅगो केमिकल्स मध्य प्रदेश यांच्याकडे महाराष्ट्र राज्याचा परवाना नसताना फोरेट १०% CG या किटकनाशकाचे राज्यात साठवणूक, वितरण, पुरवठा व विक्री केल्याचे निष्पन्न झाले आहे. याबाबत चौकशी करून किटकनाशकाचे उत्पादन करणारे कंपनीचे मालक, संचालक, जबाबदार व्यक्ती व उत्पादन व्यवस्थापक, तसेच, किटकनाशकाची विक्री करणारे शिऊर, ता.वैजापूर, जि.औरंगाबाद येथील मे.सहारा कृषि सेवा केंद्र यांचेविरुद्ध पोलीस गुन्हा दाखल करण्यात आलेला आहे. तसेच, कृषि सेवा केंद्राचा किटकनाशके विक्री परवाना निलंबित करण्यात आलेला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद जिल्ह्यात वाढीव दराने खत विक्री करणाऱ्या
दुकानदारावर कारवाई करण्याबाबत**

(४७) ४६३५ (२२-०७-२०२०). श्री.अंबादास दानवे : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद जिल्ह्यात यावर्षीच्या खरीप हंगामासाठी २ लाख ३३ हजार ९१० मेट्रीक टन खतांचे आवंटन मंजूर करण्यात आल्याचे माहे जून, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, औरंगाबाद जिल्ह्यात शेतकऱ्यांना पुरेसे खत उपलब्ध होत नसून चढ्या दराने घ्यावी लागत आहेत व युरियासोबत इतर खते घेतली तरच दुकानदार युरिया शेतकऱ्यांना देत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून वाढीव दराने खत विक्री करणाऱ्या विक्रेता/दुकानदारावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दादाजी भुसे (१५-०९-२०२०) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) औरंगाबाद जिल्ह्यात माहे एप्रिल, २०२० ते जुलै, २०२० या कालावधीसाठी खतांचे एकूण १,६१,३९८ मे.टन आवंटनाच्या तुलनेत दिनांक २३/०७/२०२० अखेर २,७५,३९० मे.टन इतकी उपलब्धता करण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे, युरिया खताचा एकूण ७०,००७ मे.टन आवंटनाच्या तुलनेत एकूण ८८,८०० मे.टन इतके युरिया खत उपलब्ध करण्यात आले आहे. तसेच, बांधावर खत या उपक्रमातून जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना ३१,२९५ मे.टन इतके खत वितरीत करण्यात आलेले आहे.

औरंगाबाद जिल्ह्यामध्ये युरिया खताची जादा दराने विक्री करणाऱ्या २१ परवानाधारक खत विक्रेत्यांचे, तसेच, खत नियंत्रण आदेश, १९८५ मधील तरतूदीचे उल्लंघन केलेल्या १५ खत विक्रेत्यांचे परवाने निलंबित करण्यात आलेले आहेत. त्याचप्रमाणे, रासायनिक खतांची साठेबाजी करणाऱ्या तीन विक्रेत्यांवर पोलीस गुन्हे दाखल करण्यात आलेले आहेत.

युरिया सोबत इतर खताची लिंकिंग होत असल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे वरप व कांबा (ता.कल्याण, जि.ठाणे) येथील
आदिवासींच्या जमिनीचे संरक्षण करण्याबाबत**

(४८) ४६५४ (२०-०७-२०२०). श्री.प्रसाद लाड, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, डॉ.परिणय फुके, श्री.महादेव जानकर, श्री.सदाशिव खोत, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे वरप व कांबा (ता.कल्याण, जि.ठाणे) येथील आदिवासी शेतकऱ्यांच्या कोट्यवधी किंमतीच्या जमिनी बनावट दाखल्याव्दारे कोचिंग क्लासेस चालविणाऱ्यांनी खरेदी केल्याचा प्रकार निदर्शनास आला, याबाबत दिल्लीतील अनुसूचित जाती-जमाती आयोगाकडे परिहित चॅरिटेबल सोसायटीचे अध्यक्ष यांनी तक्रार केल्यानंतर आयोगाच्या निर्देशानुसार ठाणे यांनी सदर जागेवर बांधकाम करण्यास मनाई आदेश लागू केला असतानाही लाल तनवाणी, नरेश भाटिया, प्रकाश बुधराणी यांनी लॉकडाऊन असतानाही बांधकाम सुरु केल्याची बाब निदर्शनास आली, सदरहू अवैध बांधकाम निष्कासित करून आदिवासींच्या जमिनीचे संरक्षण करावे, अशी मागणी लेखी निवेदनाव्दारे जिल्हाधिकारी व अधीक्षक, ठाणे तसेच ग्रामीण पोलीस, ठाणे यांचेकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून आदिवासींच्या जमिनीवरील अवैध बांधकाम निष्कासित करून आदिवासींच्या जमिनीचे संरक्षण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बाळासाहेब थोरात (१५-०९-२०२०) : (१) व (२) मौजे कांबा, ता.कल्याण, जि.ठाणे येथील स.नं.१२०/१ व स.नं.१२१/१/अ या मिळकतीवरील बांधकामासंदर्भातील तक्रार / निवेदन जिल्हाधिकारी, ठाणे यांना प्राप्त झाले होते.

मौजे कांबा ता.कल्याण, जि.ठाणे येथील स.नं. १२०/१ व स.नं. १२०/१/अ या जमिनीच्या ७/१२ सदरी महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ चे कलम ३६, ३६अ अशी नोंद दिसून येत नाही. त्यामुळे सदरची जमीन आदिवासी खातेदाराच्या नावे नसून बिगर आदिवासी खातेदाराच्या नावे असल्याचे दिसून येते.

तसेच, मौजे कांबा, ता.कल्याण, जि.ठाणे येथील स.नं. १२०/१ क्षेत्र १३३००.०० चौ.मी. पैकी क्षेत्र १२३००.०० चौ.मी. व स.नं. १२०/१/अ क्षेत्र ८३१०.०० चौ.मी. पैकी क्षेत्र २२००.०० चौ.मी. असे एकूण क्षेत्र १४५००.०० या जमिनीस वाणिज्य (शैक्षणिक) या प्रयोजनार्थ जिल्हाधिकारी, ठाणे यांच्याकडील दिनांक ०९/०५/२०१९ रोजीच्या आदेशान्वये परवानगी देण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

पोलीस विभागातील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांना समान शासकीय निवासस्थानाचे क्षेत्रफळ मिळणेबाबत

(४९) ४९३३९ (२३-०८-२०१९). श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पोलीस दलातील अधिकारी / कर्मचारी यांना पद व वेतन आधारित सहाय्यक पोलीस फौजदार / पोलीस हवालदार / पोलीस नाईक / पोलीस शिपाई यांना महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग, शासन निर्णय, क्र.आरएसए ०११६/प्र.क्र.२३/पोल-७, दिनांक ०५/१२/२०१८ अन्वये ५० चौ.मी. (५३८.१९६ चौ. फुट) चे शासकीय निवासस्थान अनुज्ञेय करण्यास मान्यता दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पोलीस नाईक / पोलीस शिपाई यांना ३२० चौ. फुट आणि सहाय्यक पोलीस फौजदार/पोलीस हवालदार यांना ३२१ ते ४२५ चौ. फुटांचे शासकीय निवासस्थान दिनांक ०१/०४/२०१९ रोजीच्या पोलीस पत्रकान्वये अनुज्ञेय राहिल असे आदेश देण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने सहाय्यक पोलीस फौजदार ते पोलीस शिपाई या संवर्गातील अधिकारी / कर्मचारी यांना अनुज्ञेय करण्यात आलेल्या क्षेत्रफळाची पुरेशी शासकीय निवासस्थाने सद्यःस्थितीत गृह विभागाकडे उपलब्ध नसल्याने त्यांना शासकीय निवासस्थाने मिळण्यात अडचणी निर्माण झाल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सहाय्यक पोलीस फौजदार ते पोलीस शिपाई या संवर्गातील पोलीस अधिकारी / कर्मचारी यांना समान शासकीय निवासस्थानाचे क्षेत्रफळ मिळण्यासाठी सदरहू शासन निर्णयातील अडचणी दूर करण्याबाबत शासनाकडून कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अनिल देशमुख (१०-०९-२०२०) : (१) शासन निर्णय, गृह विभाग, क्र. आरएसए ०११६/प्र.क्र.२३/पोल-७, दिनांक ०१/१२/२०१६ व्दारे पोलीस दलाकरिता बांधण्यात येणाऱ्या सेवा निवासस्थानांचे नकाशे व फरसबंद क्षेत्रफळ यांचे प्रमाणिकरण निश्चित करण्यात आले आहे. त्यानुसार पोलीस शिपाई, पोलीस नाईक, पोलीस हवालदार व सहाय्यक पोलीस उपनिरीक्षक यांना प्रकार-२ चे सेवा निवासस्थान म्हणजे मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्ह्यांमध्ये ४५ चौरस मीटर व इतर जिल्ह्यांमध्ये ५० चौरस मीटर फरसबंद क्षेत्रफळ सेवा निवासस्थान बांधण्यात येतात.

(२) कार्यालयीन आदेश क्र.२९/पोआ/कक्ष-८(५)/२०१९, दिनांक ३१/०३/२०१९ व्दारे पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांच्या कार्यालयाने ई-आवास प्रणालीव्दारे त्यांच्या आस्थापनेवरील सेवा निवासस्थाने वाटपाची सुधारणा केली आहे. त्यानुसार पोलीस शिपाई/ पोलीस नाईक यांना ३२० चौरस फूटपर्यंत आणि पोलीस हवालदार/ सहाय्यक पोलीस उपनिरीक्षक यांना ३२१ ते ४०० चौरस फुट पर्यंत बांधकामाखालील क्षेत्रफळ असलेले सेवा निवासस्थान उपलब्धतेनुसार वाटपासाठी अनुज्ञेय करण्यात आले आहे.

(३) पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांच्या आस्थापनेवर पोलीस अधिकारी/ कर्मचारी यांची ५०४१५ मंजूर पदे असून उपलब्ध सेवा निवासस्थानांची संख्या २४६९६ इतकी आहे. पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांच्या आस्थापनेवर आणखी १०५९३ सेवा निवासस्थानांची आवश्यकता आहे.

(४) महाराष्ट्र राज्य पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळ मर्या. यांच्यामार्फत बांधण्यात येणारी सेवा निवासस्थाने ही शासन निर्णय, गृह विभाग, क्र. आरएसए ०११६/प्र.क्र.२३/पोल-७, दिनांक ०१/१२/२०१६ व्दारे निश्चित करण्यात आलेले नकाशे व फरसबंद क्षेत्रफळ यांच्यानुसार बांधण्यात येतात.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई शहरातील पोलीस अधिकारी / कर्मचारी यांची
पदे रिक्त असल्याबाबत**

(५०) ४९३४२ (०५-११-२०१९). श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय गृह मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई शहरातील गुन्ह्यांचा आलेख दिवसेंदिवस वाढत असताना मुंबई शहरातील बहुतांश पोलीस ठाण्यातील अधिकारी / कर्मचारी यांची मंजूर पदे आणि प्रत्यक्ष कार्यरत असलेली पदे यामध्ये तफावत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१९ च्या तिसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई शहरात पोलीस ठाण्यातील पोलिसांचे उपलब्ध असलेले मनुष्यबळ अपुरे पडत असतानाही मुंबई शहरातील पोलीस ठाण्यात कार्यरत असलेले अनेक अधिकारी / कर्मचारी यांचा बहुतांश वेळ पोलीस ठाण्याबाहेरील अन्य कामे पार पाडण्यात वाया जात असल्याने त्याचा विपरीत परिणाम गुन्ह्यांच्या तपासावर होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाकडून चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार सदर रिक्त पदे भरण्याबाबत तसेच मुंबई शहरातील पोलीस ठाण्यात कार्यरत असलेल्या अधिकारी / कर्मचारी यांच्यावरील अतिरिक्त कामाचा ताण दूर करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अनिल देशमुख (२६-०२-२०२०) : (१) माहे ऑगस्ट, २०१९ च्या तिसऱ्या सप्ताहात बृहन्मुंबई पोलीस दलातील एकूण ९४ पोलीस ठाण्यांमधील पोलीस अंमलदारांचे मंजूर मनुष्यबळ १८६६० असून, कार्यरत मनुष्यबळ १७०८९ होते.

मंजुर पदे व कार्यरत पदे यातील १५७१ एवढी तफावत ही नियत वयोमानानुसार सेवानिवृत्त झालेले अंमलदार, राजीनामा/स्वेच्छा सेवानिवृत्ती घेतलेले अंमलदार, आंतरजिल्हा बदलीवर कार्यमुक्त झालेले अंमलदार या कारणांमुळे आहे. सदर रिक्त पदे पोलीस भरतीद्वारे भरण्यात येतात.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

श्री. राजेंद्र भागवत
सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद.

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.